Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнэй 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 82 (15705) | 1981 оной апрелиин 8, среда | Сэн 2 мүнгэн.

АГРОТЕХНИКЭ БА УРГАСА

Хабарай дунда һара гаража, республикын колхоз болон совхозуудай таряалан, сабшалан дээрэ хүлгөөтэй амаа. Хүдөөгэй олон мянган механизаторнууд, луговодууд болон газар таряалангай һалбарила ажалладаг бүхы бригадирнарай, агрономууд болон инженернүүд, мелиораторнуудай хүтэлбэри дороо баян ургасын түлөө тэмсэжэ захалба гээшэ.

Ямар аргаар, хайшан гэжэ ороо̂но таряанай, овощ хартаабхын, тэжээлэй ургамалнуудай, үбһэ ногооной ямар баян ургаса абахаб гэһэн асуудал хүн бүхэнэй. Ялангаа колхоз болон совхозуудай мэргэжэлтэдэй, хүдөрилэгшэдэй һанаа сэдьхэлдэ хадуугданхай. Юуб гэхэ, энэ жэлдэ таряалан, сабшалан даажа байһан хүн нютагайнгаа байгаалнин эрхэ байдал, газарайнгаа ямар, сагай уларил харалсажа, бүхы хүлэлмэрэе эрхим шадартайгаар ябуулжа, хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн ургаса авахын талаар онсо харюусалгатай.

Урдынхида адли дээрэһээ захяа заабари хүлеэгээд һуу-гаршэ, харин нютаг таладаа зохихо, эрдэм ухаанһаа, ерт дуй дүршэлһөө үнэлэһэтэй зохид агротехникэ, хүдөрлэгшэдэй технологи баримталха хэрэгтэй гэжэ КПСС-ин XXVI съездын баталан абаһан «1981—1985 онуудай ба 1990 он хүртэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор сэхэ эзэлдэг. «ГАЗАР ТАРЯАЛАНДА ШУХАЛА ЗОРИЛГОТОЙ ЮУБ ГЭХЭДЭ, ХҮРЬҺЭНЭЙ ҮРЭЖЭЛ БА ЭРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ, ЭНЭ ҺАЛБАРИИЕ ЭРХИМ ТАЛААР НАУЧНА ҮНДЭҺЭ БАРИМТАТАЙ СОЦИАЛЬНА ГҮРИМУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭН, ОРООҺО ЗОРИЛГОТОЙ, ТЭЖЭЭЛ БОЛОН БУСАД ПРОДУКЦИ ҮЙЛДВЭРИЛГЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ» гэжэ тэмдэглэгдээ. Мүн эдэ бүгэдэ тухай бүхэсоюзна боловсролтой манай республикын агрономическа конференциинүүд дотор тодорхойгоор хэлсэгдэһэн байна.

Мүнөө үедэ энээнэй бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ, ямар ургасын түлөө хам оролсохо саг тулажа ерэнхэй. Республикымнай олохон ажахынуудта хабарай тарилгаа ябадхэ хүдэлмэри дүүрэнтэжэ, тэрэниие яажа үнгэрэхэ тодорхой түсэб зохёогдожо байна. Тиихэдээ тэдэ-нэй гол анхаралаа таряалангай хүрьһэ хамгаалха, үрэ-ин дээшэлүүлхэ, газараа уһалха, адууһа малаа тэжээ-хэ хүсэд хангаха хэрэгтэ зорюулһан байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ таряа-ан, сабшалангай ургаса саашадань дээшэлүүлхэ талаар ямар районой ажахынуудта тусхай хэмжээ ябуулга-ан тодорхойлогдоод, тэрэнь бэелүүлэгдэжэ байна. Мүн колхоз, совхоз бүхэндэ хабарай тарилгада хэрэглэхэ ямар, үрэйэ хүрэнгэ гүйсэд бэлдэтдээд, ороо̂но таря-ан, овощ, кукуруза, куузику болон бусад ургамалнуудые тариха, ургуулха, ургасыень хуряажа абаха ямар звенонууд, бригадануудэй эмхидхэгдээд, тэдэнэрэй ямарнин түсэб зохёогдожо, баян ургаса абаха агротехникэ шудалха һуралсал механизаторнуудай дунда эмхидэбэ. Ажахы бүхэндэ механизаторнуудай суглаан ямагдажэ, тэдэнэр энэ жэлэй социалис уялганууд-ые байнхай. Энэ жэлдэ адууһа малай тэжээлые белдэ-ан хүсэлдүүлхэ зорилгоор хаа хаанагүй горох, рапс та-ые ургэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ зорилго тэ-дэй. Тиихэдэ «Неосыпающий-1» сортын горох ехээр ямаар хараална.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурта тудажа, ехэхэн хохи-ан ороһон Бэшүүрэй районой таряашад, механизатор-ууд энэ жэлдэ ургасаяа дээшэлүүлхэ талаар шухала бү-ин хэмжэнүүдые абаха гэжэ шиндээд, таряалан, сабша-ан дээрэ хэгдэхэ хабарай хүдэлмэрине урагшатайгаар ямаа-ржа байна.

Тиигээшье энэ жэлдэ газар таряалангаа зүбөөр ашаг-ан, адууһа малаа элдэб зүйлэй, шэмэ шанартай тэжээ-ан, һайса хангаха хэмжээнүүд хаа хаанагүй бэелүүлэг-ан байна гэхын аргагүй. Олохон ажахынуудта хабарай ямаа-ралгада хэрэглэгдэхэ трактор, машинануудэ хүсэд бэлэн ямаа-ргодоогүй, үрэнэй нөөсэйнөө үгтэнэн үрэйэ хүрэнгэеэ ямаа-ржэ дүүргээгүй, тэрэнээ тарилын шанарта хүргөөгүй ямаа-йдаар. Зарим газарта хабарай хүдэлмэрэй ябуулга түсэб-ыса зохёогдоогүй, газар уһалха ба үтэгжүүлхэ хүнүүд-ые табигдаагүй байха юм. Прибайкалин районой ажа-ахынуудта влуг, сеялкэ болон культиваторнуудые зөөнэ-ан хүдэлмэреэ тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Мүн-ин дүрүү байдал Зэдын районой хэдэ хэдэн ажахыда үзэг-ан Хурамхаанай, Яруунын районуудта таряалан, саб-ан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри нёдондонойхиһоо-ан ябуулагдана.

Тэрэшэлэн һайрам тогтоохо, бүлүүр станцинуудые хү-ин, уһа сасадаг машинануудые хэрэглэжэ, таряалан-ан арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Ажа-ин тоосоондо оруулагдаһан, абаһан ургасынгаа зэргээр-ан хүртэхэ тусхай звенонуудые өмхидхэжэ, тэдэн-ан бүдгүйгөөр хүдэлхэ арга олгохо эрилтэнүүд олон ажа-ан дүүргэгдэнэгүй.

Зэз бүхы дутагдалнууд баян ургаса абаха хэрэгтэ ехэ-ан тодхор ушаруулха байна. Тиимэһээ районуудай пар-ин, советскэ, хүдөө ажахын органууд хабарай хүдэл-ин ябасые хаа хаанагүй шалгажа, тэндэ элирүүлэг-ин дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүүдые аба-ушартай.

Хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэрине эмхитэйгээр, аг-ическэ эрхим болзорто үнгэргэхын, газарай үрэжэл-ин органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ-ин зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэн тула олоо-ин хэлсэжэ, тодорхой һайн түсэб табижа, тэрэнээ отде-ин, бригада, звено бүхэндэ хүргөөд, тэндэ ажаллаха хү-ин ойлгуулха шухала болоно. Эдэ түсэбүүд дотор али-ин ямар ургамал таригдахаб, хаана ямар үтэгжүүл-ин хэрэглэгдэхэб, ямар аргаар хүрьһэ элдүүрилхэб, ажа-ин шатовска аргаар яажа эмхидхэхэб гэжэ тодорхойлог-ин байха зэргэтэй. Илангаяа хүрьһэ хамгаалха агро-ин зүбөөр хэрэглэхэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые-ин таряанай үндэһэндэ дүтэ оруулха эрилтэнүүд заа-ин баримталагдаха ушартай. Зүгөөр үрэйэ тариха бол-ин тэрэнэй нормо сагай уларилтай, поли бүхэнэй хүрь-ин шанартай зохилдуулагдажа, ажахынуудай агроно-ин шидхэгдэхэ болонхой.

Тиимэһээ агрономуудай үүргэ ба харюусалга айхабтар-ин дээшэлүүлэгдэбэ гээшэ. Эдэнэр газарай ёһотой эзэ-ин, технологуудынь боложо, сагай уларилай ямаршье-ин үндэр баян ургаса абаха талаар сэхэ харюусаха-ин. Өөһэдынгөө энэ ехэ үилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр-ин тула агроном бүхэн туршалга, шэнжэлгэ үргэ-ин хэхэ, агротехникын талаар өөрын һанамжа мэдэ-ин байха, нютагайнгаа түрүүшүүлдэ, дүршэл ехэтэй-ин шадата, хартаабхашад болон кукурузашадта, бусад-ин жэлтэдтэ түшэглэхэ, тэдэнэрэй һанамжа, дурадхал-ин ангаралдаа абаха ушартай.

Энэ жэлдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд-ин ангаралаа үрэйэнэй участогуудые эмхидхэжэ, өөһэ-ин үрэйэ хүрэнгөөр хүсэд хангаха хэрэгтэ хандуулха-ин. Эгээн һайн газар, уһалагдахаар полинууд, эрхим-ин үрэйэн эдэ участогуудта үгтэхэ болоно. Мүн хэ-ин соонь үтэгжүүлгэнүүд тэндэ оруулагдаха байна.

Таналан дээрэхи бүхы хүдэлмэри эрхим шанартайгаар-ин, поли бүхэндэ «Шанарай тэмдэг» олгохын түлөө-ин мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ байна. Энэ-ин нарнай, звеное даагшадай, механизатор бүхэнэй-ин шадабари, тэдэнэрэй оролдолго хэшээл элэр-ин ха байна.

КПСС-эй XXVI съездын шиндхэбэрине бодото дээрэнь-ин, энэ жэлдэ хүдөө ажахын ургамалнуудай, үбһэ-ин баян ургаса туйлаха гээшэ хүдөөгэй бүхы ажал-ин нэн түрүүн агроном, механизатор бүхэнэй нэрэ-ин хэрэг мүн.

КОММУНИС СУББОТНИГЫЕ

КАБАНСК

Ажалай эгээл үндэр бүтээсын туйлагдаха «улаан субботын» үдэр «Прибайкалец» колхозой 90 гэшүүд булталаа ажаллаха байна. Ажалай энэ һаиндэртэ загаһашад 10 центнер загаһа олзобориджо, гүрэндэ худалдаха юм. Харин шуоушад тэрэ үедэ 3500 үндэгэ суглуулжа тушааха зорилготой. Фермэнүүдэй шубуушад байра соохиёо сэбэрлэн заһабарилха. Гараж, мастерскойдо ажаллагшад субботнигой үдэр хүдөө ажахын машина, техникэ заһабарилжа бэлдэхэ байна. Механизаторнууд сабшалангаа сэбэрлэжэ, малай фермэнүүдтэ тэжээл зөөхэ болоно.

Колхозой правленинин гэшүүд болон соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд тосхонөо болбосон түхэлтэй болгохо ажалда хабаадуулагдаха байна. Бүхыдөө энэ «улаан субботын» үдэр колхозницууд 270 түхэригэй ажал хэжэ, олоһон энэ мүнгэсэ Бүхэсоюзна жасада оруулха юм.

Манай корр.

БАГДАРИН

Коммунис субботник үнгэргэхөөр москвагайхидай үүсхэлые һайшаан дэмжэһэн Баунтын районой «Амалатский» совхозой хоёрдохи отделениин хүдэлмэришэд ажалайнгаа һаиндэртэ түлэг дундаа бөлдэжэ байнхай. Субботнигой үдэр Монгойн хоёрдохи отделениин хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад даалгагдаһан участогуудтаа ажаллаха байна. Малшадһаа гадна бусад хүдэлмэришэд барилгын модо, түлеэ отоллжо бөлэдхэхэ юм. Тодорхойлбол, энэ үдэр 50 — 60 кубометр барилгын модон, эдэ шэнэн түлеэн отолгодожо бөлэдхэгдэжэ, бүхыдөө 500 түхэригэй ажал хэгдэхээр хараалагдана.

В. РАДНАЕВ.

ТУРУНТАЕВО

«Прибайкальский» совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэй эдэ үдэрнүүдтэ коммунис субботнигото һайнаар бэлдэжэ байна. Тусгаар эмхидхэгдэһэн штабтань хэгдэхэ хүдэлмэрини хэмжээн тодорхойлогдон түсэблэгдэнэ.

«Улаан субботын» үдэр механизаторнууд, таряашад, луговодууд, малшад булталаа даалгагдаһан ажалдаа хүдэлмэрилхэ байна. Ажалай энэ һаиндэртэ техникэ заһабарилагдаха, сабшалан уһалагдаха, мүн наг шэбхэ зөөгдахэ юм. Тэрэшэлэн һаалишад, хониноод фермэ, отарынгаа дэргэдэхиие сэбэрлэхэ болоно. Коммунис субботнигой энэ үдэр ажалай шэнэ амжалта туйлагдахаар хүлеэгдэнэ.

Манай корр.

ЗВЁЗДНЫН БАГЛАА СЭСЭГҮҮД

«Интеркосмос» гэдэг программада хабаадагдаг ороноуудай түгуудаар шэмэглэгдэһэн Москва шадархи аэродром ашеелиин 6-да элдэб үнгын баглаа сэсэгүүдэр шэмэглэгдэнэн байна. Байконур гэжэ космодром дээрэ долоон хоногой турша соо амарһанайнгаа һүүлээр совет-монголон замбуулинай экспедициин гэшүүд В. Джанибеков, Ж. Гуррагча Звездный хото ерэбэ.

Ракетно-замбуулинай техникые зохёон бүтээгшэд, Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбэй ба Космонавтнуудые бэлдэлгын түбэй хүтэлбэрилэгшэд, түрэлхид болон дутынь хүнүүд экипажые угтахаяа ерэнэн байна. «Интеркосмосой» советэй түлөөлэгшэд, МНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Д. Готов эндэ байлсаа.

Баярай жагсаалай аялга хүгжэм доро космонавтнуудые гэшхүүрээр бууба. Гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшэдэ элидхэһэнайнгээ һүүлээр урихаһаар энсэбхилһэн, халта эшэжэ гайхаһан шарайтай одото замай аха дүүнэр хани нүхэдтээ, түрэл түтимтээ халуунаар уулзаба.

Заншалай ёһоор В. Джанибеков, Ж. Гуррагча Звездный хотодохи Юрий Гагаринай памятнигай дэргэдэ хабарай һайхан баглаа сэсэгүүдые табиба. Апрель һарын эдэ удэрнүүдтэ, хүнэй замбуулинай дайда соогуур түрүүшынхээ ниидэһээр 20 жэлэй ойе бүмбэрсэг дэлхэйн тэмдэглэхые бэлдэжэ байхада, энэ ушар онсо, гүнзэгы һүлдэ тэмдэгтэй байна. Совведуудэй ороной түлөөлэгшэ 20 жэлэй урда тээ замбуулинай замаар харгы гаргаа һэн. Тэрээнһээ эстафетэ дамжуулан абажа, мүнөө дэлхэйн юйэн ороной түлөөлэгшэд энэ замаар дабшаба.

«Интеркосмос» гэдэг программын үндэһоор аха дүү социалис ороноуудай бэелүүлжэ байдаг уласхоорондын наймадахи экспедициин амжалтатайгаар ниидэлгэ хүн түрэлтэнэй замбуулинай дайда соогуур ниидэлгын хүшэр бэрхэтэй, гэбэшье аша үрэ ехэтэй түрүүшын 20 жэлые амжалтатайгаар тугэсхэбэ гээшэ.

Соёлой байшан соо болоһон митинг дээрэ экипаж совет замбуулинай гайхамшагта техникэ зохёогшодые, энэ ниидэлгэ эмхидхэхэ хэрэгтэ хабаадаһан бүхы хүнүүдые амаршалһан байна.

Митингдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ ехэ урма баяртайгаар амаршалгын бэшэг эльгээбэ.

В. ОВЧАРОВ, ТАСС-ай корр.

Совет-монгол замбуулинай экспедициин гэшүүдые Звезднодо баяр ёһололой оршоно байдалда угталга болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: угталгын үедэ.

ТАСС-ай фото.

ЧЕХОСЛОВАКИИН КОММУНИСТНУУДАЙ ХУРАЛДААН

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин Коммунис партиин XVI съезд апрелиин 6-да эндэ нээгдэбэ. 1450 гаран делегат тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. «Партиин ажал ябуулга ба КПЧ-гэй XV съездын һүүлээр обществын хүгжэлтэ тухай, партиин саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» КПЧ-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэлые, КПЧ-гэй Центральна хиналта-шалгалтын комиссиин тоосоое, 1981—1985 онуудта партиин экономическа ба социальна политикын гол шэглэлнүүд тухай элидхэлнүүдые съезд зүбшэн хэлсэхэ, КПЧ-гэй хүтэлбэрилхы органуудай шэнэ бүридэлые һунгаха байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегаци КПЧ-гэй XVI съездын хүдэлмэридэ хабаадана. Социалис ороноуудай аха дүү партинуудай, дэлхэйн олон арбаад ороноуудай коммунис, хүдэлмэришэнэй, арадай-демократическа, социалис партинуудай ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй делегацинууд хабаадалсана.

Съездын хүдэлмэришэ органуудай һунгагдаһанай һүүлээр КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Густав Гусак КПЧ-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэбэ. Чехословакиин коммунистнуудай хуралдаан КПЧ-гэй 60 жэлэй ойн урда тээхэнэ болоожо байна. Уласхоорондын пролетариадай вождь В. И. Ленин тэрэнэй үлгыдэ байһан юм гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Бодото социализмын хүсэнэй бата бэхи байһые элирхэйлэн гэршэлһэн КПСС-эй XXVI съездын һүүлхэнээр тэрэ боложо байна. Съезд дээрэ Леонид Ильич Брежневэй хэһэн элидхэл гүнзэгы удхатай, хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө үндэр харюусалгатай байгаа мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй гэжэ Г. Гусак тэмдэглэбэ.

Манай съездын трибуна дээрэһээ КПСС-тэ, В. И. Ленинэй хэрэгые залан сэхээр үргэлжэлүүлэгшэ, манай арадуудай ехэ хани, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ түлөөлэгшэ, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ нүхэр Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедтэ нүхэд ёһоной дайшалхы амаршалга хүргэнэбди гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. Мүнөө мэнэй съездэ тэрэнэй хабаадажа байнь ехэ урма баяртайгаар амаршалбабди.

Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо Коммунис партиин хүтэлбэри доро чехословак арад социализм амжалтатайгаар байгуулһан байна гэжэ Г. Гусак үргэлжэлүүлээ. Дотоодын болон гадаадын экономическа эрхэ байдалһаа дулдыдажа, ажахын хүгжэлтын юрэнхыдөө аалишаг байгаашье һаань, зургаэдахи табан жэлдэ промышленна үйлэдбэри—25 процентээр, хүдөө ажахын үйлэдбэри 9 процентээр ургаа. Социалис экономическа нэгэдэлдэ ЧССР-эй хабаадалга нилээд үргэдөө. СССР-тэй али бүхы харилсаа холбоо тогтооһоной ашаар ехэ амжалта туйланабди. 1975 онойхитой сасуулбал, 1980 ондо национальна доход 20 процентээр дээшэлээ. КПЧ-гэй съездын хараалһан социальна программа зургаадахи табан жэлдэ бэелүүлэгдээ. Хүн зоной ашаг олзо, нийтын фондууд ургаа.

Долоодохи табан жэлэй зорилгонууд тухай тогтоходоо, хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулгын хараа шэглэл хүсэндөө байнаар гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Хүнэй аша туһада хүдэлхэ гээшэ КПЧ-гэй хүсэл эрмэлзэлнүүдэй гол удха байгаа, мүнөөшье байнаар.

Социалис нийтын харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудта тогтожо хэлэхэдээ, хүдэлмэришэн ангин мэнлайта үүргые саашадань дээшэлүүлхэ, хамжаанай таряашадтай, социалис интеллигенциитэй тэдэнэй холбоое бэхижүүлхэ, профсоюзууд болон нийтын бусад эмхинүүдэй ажал ябуулгые һайжаруулха шухала гэжэ Г. Гусак хэлэбэ.

Оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ шухала гэжэ элидхэл дотор заагдаба.

КПЧ-гэй үзэл сурталай бүхы хүдэлмэриие һайжаруулгада гол анхарал хандуулагдаһан байна. КПЧ-гэй гадаадын политическэ хараа шугамай зүб байһые тоосоото ye баталаа. Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад ороноудтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ гээшэ Чехословакиин гадаадын политикын шухала асуудал болоно.

Социализмын, дэлхэй дээрэхи революционно ба түрүү бүхы хүгжэлтын шиидхэхы түшэг түлгуури болохо, амгалан тайбан хүгжэлтын этигэл найдал ба эрхэ нүхэсэл болохо Советскэ Союзай үүргые Чехословакиин коммунистнууд, бүхы арад үндэрөөр сэгнэдэг юм. Өөһэдынгөө һанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые бүсадта баадахаха гэһэн империалис ба милитарис бүлэгөөрхидэй һэдэлгэнүүд тэрэнэй хүсэ шадалһаа тунхаридаг гээшэ. Советскэ Союзай нимэ үүргэ дүүргэдэгые, КПСС-эй XXVI съезд гүйсэд элирхэйлэн харуулһан байна.

Экономическа политикые тааралдуулан табиха гол шухала асуудалнуудай зүбшэгдэн хэлсэгдэхынь тула аха дүү социалис ороноудай хүтэлбэрилхы түлөөлэгшэдэй уулзалгые һаяын сагта үнгэргэхэ шухала гэжэ КПЧ тоолоно гээд Г. Гусак хэлэбэ. Варшавска Договорой эмхиин зургаануудай ажал ябуулгые һайжаруулгада, социалис ороноудай гадаадын политикые тааруулан табилгые гүнзэгырүүлгэдэ ЧССР саашадаашье нүлөө үзүүлхээр бэлэн юм гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Польшодохи байдалай хүгжэлтөөр һанаагаа зобожо байнаа элидхэл дотороо мэдүүлбэ. Социализмын дайсадаар дэмжэгдэн тухиргаһан хархис хүсэнүүд аха дүү социалис орондо контрреволюционно урбалта хэхые ороолдоно гэжэ Г. Гусак хэлээ. Социалис байгуулалтые хамгаалха гээшэ социалис гүрэнүүдэй туд бүхэнэй хэрэг байхаһаа гадна, социалис хани нэгэдэлтэ ороноудай хамтын хэрэг болоно.

Куба, Вьетнам, Лаос болон Кампучитэй ЧССР-эй харилсаанай хүгжэжэ байһан тухай элидхэл дотор тэмдэглэгдээ.

Хитадай хүтэлбэриин эзэрхэн зонхилхы политикые, шахардуу байдал һуларуулгада эсэргүүсэн тэмсэхын тула, буу зэбсэг үрэлдэн бүтээлгые дэбэргэхын тула тэрэнэй империализмтай хэһэн үгсөөе КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь эрид буруушааба.

Уласхоорондын коммунис бө хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй асуудалнуудта Г. Гусак дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нухэр Леонид Ильич Брежневэй оруулһан үнэтэ шухаг үүсхэлтэй дурадхалнууд империалис политикые зайсуулан сэраха талаар шухала удха шанартай байна гэжэ Г. Гусак тэмдэглээ.

АВСТРИ ЕРЭБЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов Федеральна канцлер Б. Крайский болон Австриин Республикын правительствын урялаар хани ёһоной албанай хэрэгээр Венэ ошохоёо апрелиин 6-да Москваһаа мордобо.

Нүхэд М. С. Горбачев, И. В. Капитонов болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ тэрэниие удэшөө.

* * *

Б. Крайский, гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Пар болон бусад тусхай тушаалтад Венэдэхи Швехат гэжэ уласхоорондын аэропорт дээрэ Н. А. Тихоновые угтаба.

СССР-һээ Австрида байдаг элшэн сайд М. Т. Ефремов, бусад ороноуудай дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор угтагшадай дунда байлсаа.

Н. А. Тихонов Б. Крайскитай хамта аэродромһоо байрлаха газар тээшээ шэглэн ошобо.

Н. А. Тихонов Хофбург ордон соохи тэрэнэй байрада Австриин Республикын Федеральна президент Р. Кирхшлегертэй апрелиин 6-да уулзаһан байна.

Тэрээнтэй хамта ябаһан тусхай тушаалтад Н. А. Тихоновтэй уулзалгада хабаадалсаа.

Р. Кирхшлегер, Н. А. Тихонов хани ёһоор хөөрэлдэбэ. (ТАСС).

Замбуулинай аяншалгын 20 жэл

Жолоодогдодог түрүүшын онгосын замбуулинай замаар ниидэлгэдэ зорюулагдаһан гагариниска уншалгануд апрелиин 6-да Москвада, Союзуудай байшангай Колонно зал соо нээгдэбэ.

Ажабайдалай эдэб һалбаринуудта космонавтикын үргэнөөр дабшан ороһон тухай уншалгые эмхидхэһэн эмхи зургаануудай нэрэнүүд элирхэйлэн гэршэлнэ.

Юрий Гагаринай гаргаһан зүргэ харгы замбуулинай дайдада хүдэлмэри хэлгын харгы болоо гэжэ академик А. Ишлинский уншалгануудые нээхэдээ хэлэбэ.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, «Интеркосмосой» советэй түрүүлэгшэ академик В. Котельников, СССР-эй летчик-космонавт авиациин генерал-лейтенант Г. Титов, Космонавтнуудые бэлдэхэ түбэй начальник, авиациин генерал-лейтенант Г. Береговой элидхэлнүүдые хээ.

(ТАСС).

ЗОХЁОХЫ АЖАЛТАНАЙ ПЛЕНУМ

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правленин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, СССР-эй Верховно Советэй депутат **Н. Г. Дамдинов**, РСФСР-эй арадай уран зураша **А. В. Казанцев**, РСФСР-эй арадай артист, КПСС-эй XXVI съездын делегат **Д. Ц. Дашиев**, Буряадай АССР-эй Композиторнуудай холбооной правленин харюусалгата секретарь, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша **Б. О. Цырендашиев**, Гүрэнэй ород драматическа театрай ахамад режиссёр, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша **Н. Е. Логачев**, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай директор, РСФСР-эй соёлой габьяата ажал ябуулагша **Ц. А. Балбаров**, «Байгал» журналай шүүмжэлэлэй болон поэзиин таһагые даагша, поэт **А. В. Щитов**, Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай ахамад режиссёр, РСФСР-эй габьяата артист **С. Д. Будажапов**, Искусство шэнжэлдэг эрдэмэй доктор, Зүүн Сибириин соёлой институтай профессор **В. Ц. Найдакова**, искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат **И. И. Соктоева** гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан байна.

КПСС-эй обкомой соёлой таһагые даагша **В. Б. Базаров**, КПСС-эй обкомой эрдэмэй болон һуралсалай зурааануудай таһагые даагша **Л. Я. Похосоев** гэгшэд зохёохы ажалтанай пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадагшад дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Р. Т. РАБДАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Удаан саг соо һайнаар ажаллаһанайнь түлөө түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан **Рабданов** Раднал Тинатовичые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Советуудэй байшан.
1981 оной апрелиин 1.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

БАРИЛГЫН ТАЛААР СССР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕДЭЙ, АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ, РСФСР-эй АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ХИЗААРНУУД БОЛОН ОБЛАСТНОЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ГҮИСЭДКОМУУДАЙ ПРОЕКТНЭ ЬЭДЭРЭЛГЫН БА ЭРДЭМ ШЭНЖЭЛГЫН ЭМХИНҮҮДЭЙ, АЛБАН ЗУРГААНУУДАЙ, ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбадахи табан жэлэй даабаринуудые, социалис уялганууда дүүргэхэдээ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ:
«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор

Загузин Валентин Павловичые — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи Барилга болон архитектурын хэрэгүүдэй талаар управлениин ахалагша инженер.

Тельтевский Николай Афанасьевичые — «Востсибгипросельхозстройн» Буряадай филиалай таһагай начальник, Улаан-Үдэ город.

Торсогоева Лилия Петровнае — «Бурятгражданпроект» институтай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ, Улаан-Үдэ город.

«Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар

Поляков Владимир Ивановичые — Зүүн Сибириин инженерно-барилгын хүдэлмэринүүдые эрхилдэг трестын Буряадай отделениин үрэмдэгшэ, Улаан-Үдэ город.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 оной мартын 19.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан

ҮЙЛЭДБЭРИИН НӨӨСЭНҮҮДЫЕ ГҮЙСЭД ХЭРЭГЛЭХЭ

Һаяхан Загарайн районой партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, «КПСС-эй XXVI съездын шийдхэбэринүүдэй үндэһөөр районно партийна организацийн бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

— Манай районой ажалшад, бүхы совет арадтал адли, КПСС-эй XXVI съездын шийдхэбэринүүдые, нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн партийн Центральна Комитедэй тоосооте элидхэлые айхабтар ехэ үзэсэбүүдые, социально-экономическа зорилгонуудые гүйсэд дүүрэн бэелүүлхэ байһан тухайгаа манай үндэлмэришэн анги, колхозно таряшад болон ажалша интеллигенци мэдүүлнэ, — гээд КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Ю. Р. Дмитриев** элидхэлээ эхилбэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ бата үндэһэ һуури үнэргүй үедэхи үндэлмэринмнай ашаар байгуулагдаһан байна.

Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ шадал бэхижүүлхэ хэрэгтэ районой ажалшад өөһэдынгөө хубитые оруулжа байнхай. Арбадахи табан жэлэй туршада промышленна продукци худалдалга 25,6 процентээр ехэ боложо, 1980 ондо бүхыдөө 90,6 миллион түхэригтэ хүрэһэн байна. Ажалай бүтээсэ энэ хугасаа соо 18,5 процентээр ургажа, продукци үйлэдбэрилгын ургалтын гурбанай хоёр хубинь энээнэй ашаар абтаа. Шэнэ, үндэр бүтээсэтэй техникэ нэбтэрүүлхэ, бар хүсөөр хэгдэдэг үндэлмэри оньһожоруулха, үйлэдбэрийн ашаг үрэ, продукцийн шанар дээшэлүүлхэ, ажалай эмхидхэлэй онол арга, түхэл маягуудые нарижуулан һайжаруулха асуудалнууд районой партийна организацийн гол анхаралда байдаг, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Район дотор ехэ хэмжээнэй капитальна барилга хэгдэнэ. Барилгын подрядна организацинуудай дүүргэдэг үндэлмэрийн хэмжээн үнгэрһэн табан жэлэй туршада 16,8 процентээр ургажа, мүнөө 8 миллион түхэригтэ хүрэнхэй. Шэнэ-Бэрээнэй заводто, Онохойн модоной комбинадта, Хандагатайн болон Шулуутайн леспромхозуудта үйлэдбэрийн болон социально-ажаһуудалай ехэ барилга хэгдэнэн байна.

Үндөө ажахые хүгжөөхэ, газар таряалангаа ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ, мал ажалай продукци ехээр абалаг болохо, малай тэжээлэй бааза бэхижүүлхэ талаар бага бэшэ оролдолго гаргагдабашье, хэдэн жэлдэ удаа дараалан тохёолдоһон ган гасуур үндөө ажахын ургалтада нилээд ехэ һаад тойбо ушаруулаа. Тиигэбэшье мал ажалай үндэлмэрилэгшэдэй үсэд нэтэрүү оролдолгын ашаар үнгэрһэн табан жэлэй туршада, урдахи табан жэлтэй жэшээлхэдэ, мяха үйлэдбэрилгэ жэлэй дунда зэргын хэмжээгээр 36,4 процентээр, һү— 4,6, нооһо — 9,9 процентээр ехэ болоһон байха юм. Загарайн бройлерно фабрика ашаглалгада тушаагдажа, 1980 ондо 31,5 мянган центнер мяхан гүрэндэ үдалдагдаа. Харин тус фабрика арбан нэгэдэхи табан жэлдэ гүйсэд хүсэндөө орожо, жэл бүри 45 мянган центнер шубуунай мяха гүрэндэ тушаадаг болохо юм.

Мал ажалые тусхай мэргэжэлтэй болгохо ба томодхохо талаар парти, правительствын тогтоол бэелүүлэн, Тайлсын совхозой һуури дээрэ эбэртэ боло мал шахан таргалуулха, «Гигант» колхозой бааза дээрэ залуу гунжадые тобиржуулан томо болгохо ажахынууд хоорондын комплексууд байгуулагдаа. Гэхэтэй хамта мал ажалай продукци абаха талаар туйлагдаһан хэмжээн хадаа гүрэнэй түсэб дүүргэхэ арга боломжо хангаагүй байха юм. Мүн энэмнай колхоз, совхозуудай бүхы арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглээгүй байһые харуулна ха юм. Эдэ бүгэдэ хадаа мал ажалд эрхилхэ талаар районой колхоз болон совхозуудай ехэ гээгдэлтэй байһые эли тодоор харуулба. Малай тоо толгой олошоруулха, түл олоор абаха, үүлтэр һайжаруулха талаар хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Гэбэшье гүрэн турын туһаламжаар, олонинтын оролдолгоор хүн зоной ажаһуудал һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэһэн байна. Хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин хүлһэн хараа байса дээшэлээ, колхознигуудай ажалай түлбэри нилээд ургаа. Худалдаа наймаанай рознично эрьесэ, 1975 оной-хитой сасуулхада, 1980 ондо 17,3 процентээр ехэ болоһон байха юм. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга 1,3 дахин дээшэлээ.

Эдэ амжалтанууд мнин сэрэгүй. Энэмнай районой коммунистнуудай, бүхы ажалшадай шэн габьяата ажалай үрэ дүн, партийна организацинуудай үзэл сурталай-политическэ болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэрийн аша үрэ мүн болоно гэжэ хүн бүхэн һайн ойлгоно.

Гэхэтэй хамта районно партийна организацийн хүдэлмэридэ, нэн түрүүн үйлэдбэрийн ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, бии байгаа бүхы нөөсэ арга боломжонуудаа элсүүлэн ашаглаха хэрэгтэ дутуу дунданууд дайралдаһан зандаа.

Арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан олохон шухала зорилгонуудые районой промышленность дүүргэжэ шадаагүй. Промышленна предприятинуудай хахадынь имагтал түсэбтэ даабаринуудаа бага болгоһоной ашаар тэдэнээ дүүргэһэн байна. Түсэб хубилгаха (бага болгохо) ябадал Хандагатайн, Шулуутайн, Горхоной леспромхозуудта, Онохойн комбинадта үзэгдэнэ. Номенклатурын талаар түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Байгша оной түрүүшын кварталай түсэб оройдоол 90,8 процент дүүргэгдэ, тиигэжэ 2 миллион түхэригэй продукци дутуу худалдагдаба. Промышленна 7 предприяти даабаряа дүүргэжэ шадаагүй. Эдэмнай ехэнхидээ моло бэлэдхэлэй болон мод болбосоруулгын предприятинууд болоно.

Энээнэй гол шалтагаан гэхэдэ, ажалай журам ба эмхидхэл һула, политическэ-ойлгуулламжын хүдэлмэрийн нүлөө үшөөл бага, мүн материально-техническэ, илангаяа транспортаар хангалгын гуримгүй байлга нэн түрүүн болоно. Жэшээнь, үгэ хэлэһэн Онохойн модоной комбинадай директор **В. Е. Тугутов** түмэр замай хангалтагүйгөөр хүдэллэг, саг соонь модо асарха вагонуудай үгтэдэггүй ушарнууд дээрэ тогтобо. Энээнһээ ооложо, комбинат түүхэй эдээр дуталдана, миин байха саг ушарна. 1980 ондо 1797 вагон, харин энэ жэлэй түрүүшын кварталда 778 вагон дутуу үгтөө. Автомашинанууд дуталдана. Тингэжэ Хандагайн, Хориин леспромхозуудһаа һүүлэй үедэ модон асарагдахаа болёод байна. Иимэрхүү байдал тухай мүн лэ Хандагатайн леспромхозой комсомолой комитедэй секретарь **В. Ф. Жерлов** шүүмжэлэл хэбэ.

Түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороһон Эльхиин автозаһабарилгын завод ашаг үрэтэйгөөр, жэгдэ һайнаар хүдэлдэг боложо. Түсэб болон уялгануудаа бүримүһэн дүүргэдэг байна. Тэдэ тэрэнэй дүй дүршэл халан абаха, үргэнөөр тарааха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Түрүү дүй дүршэл, илангаяа бригадна гурим нэбтэрүүлхэ талаар бүтэмжэтэй хэмжээнүүдые абаха саг орожо ерэ, — гэжэ элидхэлшэ онсо тэмдэглээ.

Газар таряалангай продукци абалга үнгэрһэн табан жэлдэ доошоо ороо. Энээнэй эсэстэ район худөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Гэбэшье тон адли эрхэ байдалда байһан Хүрбын туршалга-үйлэдбэрийн ажахы газар таряалангаа һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар продукци абалгаа урдахи табан жэлэйхинээ нилээд дээшэлүүлжэ шадаһан байна бшуу. Энэ юу харуулнаб? Гансал ган гасуур эндэ зэмэтэй бэшэ, харин газар, уһаяа эзэн ёһоор ашаглажа шадаагүй дээрэнээ хохидолдо оронобди гэжэ мэдэрхэ ёһотой болоно.

Партийн XXVI съездын тодорхой заабаринуудые бэелүүлэн, худөө ажахын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, элеэ хоолой программые дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха хэмжээнүүд тухай суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн Загарайн бройлерно фабрикын директор **В. И. Канибалоцкий**, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Г. О. Буянтуев**, Эрхирэгэй совхозой парткомой секретарь **Г. И. Ильин** дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

Саашадань партийно-эмхидхэлэй болон үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие мүнөө сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусамаар эрхилхэ тухай үргэн хөөрэлдөөн болоо. Эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй — бүхы партийна организацинуудта партийн XXVI съездын материалнуудые гүнзэгыөөр шудалжа, хүн зондо ойлгуулжа байна. Эндэ пропагандистнууд, лекторнууд, агитатор болон политинформаторнуудай үүргэ айхабтар ехэ.

Партийн зэргэнүүдые үргэдхэн бэхижүүлхэ, эрхим түрүү хүдэлмэришэд болон колхознигуудые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө үргэн ехэ социалис мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ партийна хүдэлмэрийн гол зорилго мүн. Район дотор социалис мүрысөонэй удам үргэлэжэ байһан тухай үгэ хэлэгшэд тогтоо. КПСС-эй XXVI съездын делегат, «Татарский ключ» карьерэй управлениин жолоошодой бригадир **П. И. Базыкин** партийн съездэй хабаадаһан, олон юумэ үзэһэн, Харанан тухайгаа тон һонирхолтойгоор хөөрэхэ зуураа, түрэл коллективэйнгээ ажал хүдэлмэри тухай элидхэбэ. Партийн съездын шийдхэбэринүүдые, байгша табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ гол зүйлнүүдые, түрүүшэ ажалай хүдэлмэрийн түлөө социалис мүрысөөн шэнэ дэлгэсэтэйгээр дэлгэриэ. Жолоошод М. А. Надеждин, С. Р. Таран табан жэлэй түсэбые 4 жэл соо, 14 жолоошон — 4 жэл 5 һара соо, бүхыдөө 46 жолоошод табан жэлэйнгээ даабаринс болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргажа, тэрэниинь коллективэймнай бүхы хүдэлмэришэд дэмжэ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ дүй дүршэл, тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэрилэгдэдэг продукцийн шанар һайжаруулха, бүхы ажалшадые табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ элсүүлхэ тухай Шэнэ-Бэрээнэй гол заводой хүдэлмэришэн **С. В. Дамбаева**, 136-дахи ПМК-гаа штукатур-шэрдэгшэдэй бригадир **Л. И. Неведомская**, Горхоной станцийн парткомой секретарь **Ю. М. Халтурин** болон бусад хэлэһэн байна.

Эдэбхитэдэй суглаан дээрэ партийн XXVI съездын түүхэтэ шийдхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ олонинтые — арадай депутадуудай Советүүдые, профсоюзай, комсомолой болон бусад нийтын эмхинүүдые үргэнөөр хабаадуулха тухай ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Энэ талаар һанамжа дурадхалнуудаа Шэнэ-Эльхиин поселково Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **А. В. Вставский**, Онохойн дунда һургуулийн директор **Н. В. Ключерев** болон бусад хэлэжэ, хэдэ хэдэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн байха юм.

Тус суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь **Л. В. Потапов** дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, районой партийна организацийн шийдхэхэ гол шухала асуудалнууд дээрэ тогтобо.

Районой партийна эдэбхитэдэй суглаан зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

П. ЛОПОЕВ.

КУРСК. Бишыхан хэмжээтэй электронно жолоодогдодог машинануудые үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэгтэ КПСС-эй XXVI съезд онсо анхарал хандуулһан байна.

Курскын «Счётмаш» гэжэ заводто бага хэмжээтэй аад, программыа жолоодолготой электронно тоолон тодорхоилолгын «Искра-226» гэжэ маркын машинанууд бүгээн гаргагдадаг болобо. Энэ машина 64 мянган үгэ соо худалхэ зуураа, «электронно ухаанд а» хоёр миллион шахуу үгэ хадуужа байдаг юм. Хэрбээ жараад ондо нимэ түхалэй электронно тоолон тодорхойлолгын машина 150—250 дүрбэлжэн метр талмайтай тусхай зал эзэлдэг байгаа һаань, энэ машина юрын стол соо багташаха юм.

Шэнэ түхэлэй тоолон тодорхойлдог энэ оньһон түхеэрэлгэ зохёолгодо «Ленинградский электромеханический завод» гэжэ үйлэдбэрийн нэгэдэлэй мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженер-электронник А. В. Белкина, математик-программист А. С. Чугунов гэгшэд шэнэ машинануудые захилшадтань эльгээхынгээ урда хинан шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

КОММУНИСТ *тухай хөөрөөн*

ӨӨРЫНГӨӨ ЗҮРГӨӨР

М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ худөө ажахын техникум дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэ Екатерина Фетисова Мухар-Шэбэрэй районой Гашей һуринда 1970 ондо ерэһэн юм. Һуралсалаа түгэсхөөд, удаан хүлеэглэһэн дипломоо гартаа баряад байһан залуу хүнэй олоһон эрдэм мэдэсэеэ үйлэдбэри дээрэ үтэр түргэн хэрэглэжэ, бэеэ туршахые жаржа ябаһаниинь ойлгосотой. Тээд һуралсалай үедэ олоһон мэдэсэеэ бодото ажал дээрэ хэрэглэжэ эхилхэлэ, аптекын шэгнүүр дээрэ табиһандал таараад, байдаггүйнь мэдээжэ. Залуу мэргэжэлтэ Фетисовада ажаллаха хүсэлэй орьёлжо байбашье һаа, ажабайдалай дүршэл дутаад лэ байгаа бшуу.

Энээнние Фетисовагай өөрынь хөөрөөгөөр, тэрэнэй обёорһон ажаглалтаар баримталан харуулжа болоно.

АЛДУУ ХОЖОМ ОЙЛГОГДОДОГ

...Тугалай байра соохи температура һанаандам таарабагүй. Хүйтэншэг хэбэртэй. Тугалнуудайнгаа гэнтэ шэшэһэнэй шалтагаан энэд гэжэ маргаанүй тобшолоо бэлэйб. Байрань дээрэһээ дулаалагдаагүй байгаа.

Тугалнуудаа үдэр, һүнигүй харууһалнаб, аһан шадалаараа оролдоноб, аргалнаб. Тиигэһэнэймни ашаар, аюул һэмээхэн усадхагдажа, гарза хоролтогүйгөөр гарабабди. Ямар һайн гээшэб?..

Хүлеэгдээгүй энэ ушарай шалтагаанние һүүлдэнь һайн ойлгоо һэм. Ушарынь гэхэдэ, нарай тугалнуудаа хамтын клеткэ соо олоор барихагүй байгаабди. Нэгэл тугалай үбшэлбэл, үбшэн дары нүгөөдүүлдэнь дамжадаг байба бшуу. Гэхэ зуура, олоороо хамта байһан тугалнуудые тааруулжа, зохидоор эдеэлүүлхэньшье бэрхэтэй ха юм.

Иигэжэ,алдуу хэхэ бүридөө ойлгожо, алхам бүхэнөө сэгнэжэ һураһаар ябатараа, яһала дүршэлтэйхэн бологдоо һэн. Теэд мүнөөшье бүхы юумэ мэдэхэ болооб гэхын аргагүй ааб даа, хүн гээшэ бүхы нахаараа һураха зэргэтэй.

БУЛТАНАП ОРОЛДОЛГООР

Ветеринарна фельдшер Екатерина Сергеевна Фетисова долоон жэл соо мэргэжэлээрээ худэлһэнэй һүүлээр, ондоо ажалда, ондоо тушаалда һуража эхилхэ баатай болоо һэн. Тэрэ «Забайкалец» совхозой Хүһөөтын галуунай комплексын бригадираар томилогдобо. (1970 онло нүхэрэйнгөө нютаг Хүһөөтэ нүүжэ ерэһэн юм).

Хүйөөтын шубуушадай коллектив залуушье, шэнэшье гээ һаа, өөрын шийдхэхэ асуудалтайл байһан. Түбхын түрүүн эндэ эбтэй эетэй, ажалша дорюун коллектив эмхидхэхэ шухала гэжэ ойлгогдобо. Жэл эндэ худэлөөд байхадаа, нүхэр Фетисова зүб шийдхэбэри абаһанаа мэдэрээ һэн. Ондоо дутуу дунданууд фермэ дээрэ дүүрэн байһан юм. Хэрбээ кадрнуудһаа эхилэнгүй, абаһаар дутагдалнуудые усадхаха гэжэ оролдоо һаа, алдуу болохо байгаа.

Гансал һайн нэгэ һанал бодолтой коллектив дутуу дундануудтайшье байбал, ажалдаа амжалта туйлаха шадалтай бшуу. Ондоогоор хэлэбэл, һайн хүнүүдтэй хүшэр хүндэ дабааануудые дабахадашье хүнгэн.

Тус коллектив 1977 ондо һайн үрэ дүн туйлаба. Түсэбтэ 2000 центнерэй ороидо 2500 центнер шубуунай мяхан гүрэндэ худалдагдаа. Тиихэдээ шубуун бүхэнэй шэгнүүр 3 килограмм 650 грамм болоһон, дальбараануудай 18 процентнь шубуун боложо, һүрэгэй тоодо ороһон байна.

Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ туйлагдаһан амжалтань шубуушадые үнэхөөрөө далижуулаа юм. Харин Екатерина Сергеевна— бригадир түрүүшынгээ шалгалтые эрхимээр баряа. Тэрэнэй ажал эмхидхэжэ, худэлмэришэдөө элсүүлжэ шадаха байһаниинь нигэжэ харагдаа. Тэрэл жэл, 1977 ондо, нютагаархиниинь Е. С. Фетисовае арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй райсоведэй депутадаар һүнгаа һэн. Энэнь залуу хүтэлбэрилэгшын үндэрөөр сэгнэгдэһэнэй гэршэ болоно бэшэ аал.

СЭДЬХЭЛЭИ ХҮЛГӨӨН

Бригадир болоһонноо хойшо хоёр жэлэй саада тээхи ушарые Фетисова һаһааараашье мартахагүй байха. КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан сагынь үнгэржэ, долоо хоноод лэ партида орохо ёһотой сагынь тулаба. Энэ тон ехэ харюусалгатай, баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрхэ ёһотой үдэртэ тэрэ үнинһөө бэлдэнхэй. Харин нэгэл юумэн сэдьхэлыень үбдэхөөнэ. һэшхэлыень зобооно. Ушарынь гэхэдэ, гурба һаратай галуунуудые харууһалха хэрэг урагшагүй байгаа. Теэд энээндэ коллективэй сэхэ зэмэтэй бэшые мэдэжэшье байбал, һанаа амархан байхын аргагүй байгдаа. Үбшэнэй тараад байһан ушар, үйлэдбэрнин түсэбэй «шатажа» байһан ушар үдэрэй һанаан, һүнин зүүдэн болгожо байгаа ха юм. «Хэрбээ энээн тухай тэндэ, бюро дээрэ асуубалнь, бээ сагаарууллые оролдонгүй, бодото байдал тухайгаа үныень хөөрэжэ үгэхэб. Партийн зэргэдэ ябажа шадаха гэжэ һанабал, абана бээ...» — гэһэн шийдхэбэри досоогоо дары абаадхиба.

КОЛЛЕКТИВЭЙ ЗОРИЛГО

Коммунист, райсоведэй болон сельсоведэй депутат, эхэнэрнүүдэй соведэй болон нүхэдэй сүүдэй гэшүүн Фетисова мүнөөшье совхозуудай үйлэдбэрнин түрүүшэ зэргэдэ ябаһаар. Тэрэнэй тэлбэрилжэ байгаа колитив бага бэшэ хүүшэр нүүдые дабан, 1980 46.898 галуу, 35.049 гаһа гэхэ гү, 2214 центнер мяха Үдын мяханай комбинадта тушааһан байна.

КПСС-эй XXVI съезд дэрэ баталагдаһан «Голлэлнүүдэр» урмашаһан фермын коллектив шэнэ үилгаа абаһан жэлдэ шэнэ үилгаа хай. Тэдэнэр 1981 ондо тогой бүриинь 1800 грамм шэгнүүртэй 18 мянган гаһа тэнжээжэ, гүрэндэ центнер нугаһанай мяха шааха гэжэ шийдээ. Тэрэ һээ гадна, 86 мянган гектар үсхэбэрилжэ, 77.400 тонн ень заабол томо болгохо тиихэдээ толгой бүрин дунда зэргын шэгнүүр 3300 граммда хүргэхэ, центнер мяха гүрэндэ тушаа ха болонхой.

Эдэ бүгэдэ коммунист Е. С. Фетисовагай оролдогын һүсэн. Екатерина Сергеевнадал адли бүхы хүн шадабари, мэргэжэлээ залан, бээ гамнангүй зорилгоо тэгүүлдэг хүнүүд олон дунда хүндэтэй, партийн өөр дэмжэлгэтэй, жаргалтай ябана гээшэ.

С. НЕМЧИНОВ.

Мухар-Шэбэрэй районой «Заозаикалец» совхозой парткомой секретарь.

АМЖАЛТАЯА БАТАДХАХААР

Хурамша тосхонһоо зүүн урагшаа шэглэн зурыһан харгы Гильбэрын голой шугы бургаһанай хажуугаар хотирон ошодог. Энэ сагаан саһаар хушагдаһан харгыгаар манай нүхэн машина Олзоной тала руу шуумайна. Байгша ондо иншэ саһан ехэ орожо, малшадта хүрэжэ ошохонь бэрхэтэйшэг байгаа. Гушаад модо ябажа, Ороного голой хойто эрьсын Ойлогшын малай бүусада хүржэ ерэбэди. Энэмнай «Заветы Ильича» совхозой комсомол-залуушуулай бригадын үбэлжөөн гээшэ.

Һаяшаг баригдаһан малай хоёр байра, зохидоор түхэрэгдэнэн эдеэлсэ, хорёонууд обёорогдобо. Эндэ эмэ хашарагууд, түлэг хонид, адуу морид харууһалагдадаг байба. Газаань үбһэ, зелёнкын һүринүүд тэбхылдэнэ. Үбэлжөөндэнь малшадай байдаг хоёр гэр бии.

Гэртэнь ороходомнай, бултадаа столоо тойронхой эдеэлжэ һуубад. Эндэмнай Иван Сандыкович Гомбоцыреновтой Дарима нүхэртээ, Самбу Володя хоёр дүүнэртээ, мүн Дабацырен Аканов, хамта табан залуу малшад ажаллана.

Ахалагша малшан Иван Гомбоцыренов нютагайнгаа дунда һургуулин дүүргэмсээрээ Совет Армиин албанда ябажа, тэрэнээ эрхимээр дүүргэжэ ерээд, совхоздоо луговодоор ажаллажа байһанаа. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада энэ холын отогто үхэршөөрөө худэлнэ. Тэрэнэй нүхэр Дарима 10 класс дүүргэһэнэй һүүлээр, түбэй фермэдэ һаалишанаар худэлжэ байтараа хадамда гаража, мүнөө нүхэртээ эндэ ажаллана. Тэдэнэрэй дүүнэр Самбу, Володя, мүн Дабацырен Аканов нёдондо намар иншэ ерэжэ, малшад болонхой. Тиигэжэ эдэ табан нэгэ бригада боложо, 240 эмэ бууруу, 700 түлгэ, 40 гаран мори харууһалжа байна.

— Иван Сандыкович Гомбоцыреновэй даадаг энэ залуу коллектив түрүүшын үдэрһөө оролдосотоигоор ажаллажа эхилэ һэн. Мүнөө эдэнэр түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана, — гээд совхозой директор Б. П. Семенов залуушуулые магтаба.

Ажахын хүтэлбэрилэгшын иигэжэ хэлээшэ үндэһэ баримтатай. Бригадир Иван Гомбоцыренов ажалаа саг соонь, хүсэдөөр хэзгүйдөө орхидоггүй, бэрхэшээлһээ тунхарихагүй хүн гэжэ мэдэгдэбэ. Иимэл хадань ажалынь үрагшатай байна. Үнэгдэбэ. Жэл эндэ худэлөөд байхадаа, нүхэр Фетисова зүб шийдхэбэри абаһанаа мэдэрээ һэн. Ондоо дутуу дунданууд фермэ дээрэ дүүрэн байһан юм. Хэрбээ кадрнуудһаа эхилэнгүй, абаһаар дутагдалнуудые усадхаха гэжэ оролдоо һаа, алдуу болохо байгаа.

Гансал һайн нэгэ һанал бодолтой коллектив дутуу дундануудтайшье байбал, ажалдаа амжалта туйлаха шадалтай бшуу. Ондоогоор хэлэбэл, һайн хүнүүдтэй хүшэр хүндэ дабааануудые дабахадашье хүнгэн.

Тус коллектив 1977 ондо һайн үрэ дүн туйлаба. Түсэбтэ 2000 центнерэй ороидо 2500 центнер шубуунай мяхан гүрэндэ худалдагдаа. Тиихэдээ шубуун бүхэнэй шэгнүүр 3 килограмм 650 грамм болоһон, дальбараануудай 18 процентнь шубуун боложо, һүрэгэй тоодо ороһон байна.

Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ туйлагдаһан амжалтань шубуушадые үнэхөөрөө далижуулаа юм. Харин Екатерина Сергеевна— бригадир түрүүшынгээ шалгалтые эрхимээр баряа. Тэрэнэй ажал эмхидхэжэ, худэлмэришэдөө элсүүлжэ шадаха байһаниинь нигэжэ харагдаа. Тэрэл жэл, 1977 ондо, нютагаархиниинь Е. С. Фетисовае арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй райсоведэй депутадаар һүнгаа һэн. Энэнь залуу хүтэлбэрилэгшын үндэрөөр сэгнэгдэһэнэй гэршэ болоно бэшэ аал.

СЭДЬХЭЛЭИ ХҮЛГӨӨН

Бригадир болоһонноо хойшо хоёр жэлэй саада тээхи ушарые Фетисова һаһааараашье мартахагүй байха. КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан сагынь үнгэржэ, долоо хоноод лэ партида орохо ёһотой сагынь тулаба. Энэ тон ехэ харюусалгатай, баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрхэ ёһотой үдэртэ тэрэ үнинһөө бэлдэнхэй. Харин нэгэл юумэн сэдьхэлыень үбдэхөөнэ. һэшхэлыень зобооно. Ушарынь гэхэдэ, гурба һаратай галуунуудые харууһалха хэрэг урагшагүй байгаа. Теэд энээндэ коллективэй сэхэ зэмэтэй бэшые мэдэжэшье байбал, һанаа амархан байхын аргагүй байгдаа. Үбшэнэй тараад байһан ушар, үйлэдбэрнин түсэбэй «шатажа» байһан ушар үдэрэй һанаан, һүнин зүүдэн болгожо байгаа ха юм. «Хэрбээ энээн тухай тэндэ, бюро дээрэ асуубалнь, бээ сагаарууллые оролдонгүй, бодото байдал тухайгаа үныень хөөрэжэ үгэхэб. Партийн зэргэдэ ябажа шадаха гэжэ һанабал, абана бээ...» — гэһэн шийдхэбэри досоогоо дары абаадхиба.

КОЛЛЕКТИВЭЙ ЗОРИЛГО

Коммунист, райсоведэй болон сельсоведэй депутат, эхэнэрнүүдэй соведэй болон нүхэдэй сүүдэй гэшүүн Фетисова мүнөөшье совхозуудай үйлэдбэрнин түрүүшэ зэргэдэ ябаһаар. Тэрэнэй тэлбэрилжэ байгаа колитив бага бэшэ хүүшэр нүүдые дабан, 1980 46.898 галуу, 35.049 гаһа гэхэ гү, 2214 центнер мяха Үдын мяханай комбинадта тушааһан байна.

КПСС-эй XXVI съезд дэрэ баталагдаһан «Голлэлнүүдэр» урмашаһан фермын коллектив шэнэ үилгаа абаһан жэлдэ шэнэ үилгаа хай. Тэдэнэр 1981 ондо тогой бүриинь 1800 грамм шэгнүүртэй 18 мянган гаһа тэнжээжэ, гүрэндэ центнер нугаһанай мяха шааха гэжэ шийдээ. Тэрэ һээ гадна, 86 мянган гектар үсхэбэрилжэ, 77.400 тонн ень заабол томо болгохо тиихэдээ толгой бүрин дунда зэргын шэгнүүр 3300 граммда хүргэхэ, центнер мяха гүрэндэ тушаа ха болонхой.

Эдэ бүгэдэ коммунист Е. С. Фетисовагай оролдогын һүсэн. Екатерина Сергеевнадал адли бүхы хүн шадабари, мэргэжэлээ залан, бээ гамнангүй зорилгоо тэгүүлдэг хүнүүд олон дунда хүндэтэй, партийн өөр дэмжэлгэтэй, жаргалтай ябана гээшэ.

С. НЕМЧИНОВ.

Мухар-Шэбэрэй районой «Заозаикалец» совхозой парткомой секретарь.

ШЕФ ЁЊОНОЙ ТУЊАЛАМЖА

ЛВРЗ-гэй коллектив Эрдэнийн районой совхозуудай шефтээ ябаад, арадай ажалшадтай шухала шухала асуудалнуудаа шийдхэхэдэнь саг үргэлжэлэн туһаламжа үзүүлжэ байна. Энэ жэлэй шеф ёһоной туһламэрийн түсэб урда жэлэй дэйхинээ һураггүй үргэн дэлгэсэтэй гээд тэмдэглэлтэй. КПСС-эй обкомой болон республикын Министрүүдэй Совет худөө нютагуудта байрын гэрнүүдэй барилга үргэдхэхэ тухай тогтоолой ёһоор, заводоо худэлмэришэд Эрүүнэда хэмжэй байха хорин гэр бэлдэрихэ юм. «Юбилейный», Эрдэнийн, Иисэнгын совхозуудта арбан хоёр гэр барихэ тушаалтай, гурбан хэлсээнүүдые заводоо барилгын бригаданууд батлаһан байна. Витимэй, «Комсомольский» совхозуудта байрын гэрнүүдые барихэ үшөө хэдэн бригада бүридхэгдэжэ байна.

Заводой барилгын управлениин коллектив энэ талаар нилээд ехэ худэлмэри эхэлгэнэ. Тус коллектив Гүндэ тоолхондо соёлой байшан бодолгоо юм.

Шеф ёһоной худэлмэриин түсэбөөр Иисэнгын, «Юбилейный» совхозуудта силос мараха хоёр нүхэн малтагдаа, ханалагдаха, тэжээл буйлуулгын цехүүд шэнэлэн һэлбэгдэхэ. Витимэй совхозой котородо дулаасуулгын туяарэлгэнүүд хэбсаргагдаха.

ЛВРЗ-гэй коллектив шефтээ абаһан ажахынуудта сонгоно түхеэрэлгэ, эвэр эзмэсэг, эмгэнэлгэ, янзын материал үгэжэ байна. Тиихаар хараална. Тиихэдэ ажалшадые гэжэлтэдые һурган бэлдэгдэнь, худөө ажахын худалдаа ринүүдые бэелүүлхэдэнь туһламжа үзүүлэгдэхэ байна.

Д. ЦЫБЕНОВ.

Эрдэнийн районой Гүндэ тоолхондо соёлой байшан бодолгоо юм.

СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. Курчатовай нэрэмжэтэ Белоярска атомна электростанцийн коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада электрэн эли хүсэ үйлэдбэрилгээ хөөр дахинаар дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табиихай. Мүнөө эн» АЭС-тэ түргэн нейтронууд дээрэ худэлдаг 600 мянган киловатт хүсэтэй реактортай шэнэ энергоблок ашаглалгада үгтэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ реактор.

ТАСС-ай фотохроника.

Совет орон

дотор

ШАДАБАРИҺАА ЭХИТЭЙ

Тамара Элоянай сценэ дээрэ гаража ерэхыень урихадань, зал соо һуугшад альгаа ташан тэрэнние хүндэлбэ. Комсомолой райкомой нэгэдэхи секретарь Николай Антоновой ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамота барюулхадань, Тамарын зүрхэнэй сохисо түргэдөөд абаа. Иимэ үндэр шагнал залуу һаалишанай сэдьхэл худэлгөөгүйдөө аргагүй. Бусад залуу түрүүшүүл мүн лэ хүндэтэ шагналда хүртэбэ. Тэдээн тушаа баяр баясхалангай үгэ хэлэгдэбэ, саашадаа бүри һайнаар худэлхыень юрөөбэ.

Жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар дүүргэһэн, партийн XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһан ажалай залуу түрүүшүүлэй габьяата хэрэгээр омогорохо, һайн һайханнис хүсэхэ уялгатай ха юмбибди. Үстэн нүхэдэйнгөө габшагай ажалай дүнгүүдээр Тамарашье нилээдхэн баярлаа һааб даа...

**Тамарын наймадахи класста орожо һурахаяа байха үсэр гэртэхиниинь Бэшүүрһээ Прибайкалийн район уруу нүүжэ ошоһон юм. Эхэнь — Зоя Матвеевна урданайхи шэнги фермэдэ ошожо, һаалишанаар шэнэ газарта худэлжэ эхилээ бэлэй. Тамара, тэрэнэй эгэшэ, дүү басагад эхэдээ ходо хамһалс

БАЙГААЛИ САХИН ХАМГААЛХА

Эдлжээтэ конференцимнай Совет арадай ажалай ба политическэ дэбжэлтын оршон байдалда, партийн XXVI съезд-ын түүхэтэ шийдхэбэринүүдэй эүбшэн хэлсэгдэжэ байха талаар зарлагдаба гээшэ. Байгалийн баялиг зүбөөр ашаглахадаа, арьбадхан хамгаалха талаа ороноймнай саашанхи ажалтэдэ тон ехэ удха шаартай хэрэг мүн. Коммунистнуудай съезд дээрэ батаагдадаг абтаһан Гол шэглэлнүүд дотор байгаали хамгаалгын асуудал тухай үргэнөөр үгэлсэнь. Иимэ онсо анхарал татаһанитэ хүн зоной, гүрэн түшээлэ тушаалта хүнүүдэй нарусалгые дээшэлүүлжэ, оршон тойронхи агаар уһаяа, газамал ногоо, ан амитадаа хамгаалгада хүсэх ажуулыень урялна.

Тиигэрһэн табан жэлэй турш парти, правительствам-ай эн асуудалда анхаралаа ерэ хурсадхажа, удаа дамшаан хэдэн тогтоол баталан хэбэйан байна. Тодорхойлбол, 1978 оной декабриин 1-дэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй зүгһөө байгаали хамгаалгые ба байгалийн баялиг зүбөөр ашаглахадаа хүдэлмэриие шангадхаха талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд гаргаһан гэһэн тогтоол, үнгэрэһэн жэлэй июнь һарада СССР-ай Верховно Советэй зүгһөө «Оршон тойронхи агаар хамгаалха тухай» ба «Ан амитадые хамгаалха, зүбөөр олзоолгоо ашаглаха тухай» хоёр Хуули хүсэндөө оруулагдаһан юм.

Тоосоото үе соо (хоёр жэлэй туршада) республикадамнай нилээд ехэ хүдэлмэри гүйцэдэлгдэ. Элдэб янзын, ондо онцо асуудалнууд шийдхэгдэж, тодорто хэмжээнүүд олоор гаргаа. Жэшээлхэдэ, «РСФСР-тэ байгаали хамгаалха тухай» хуулиин хэр дүүргэгдэжэ байгаа-ые хинан шалгаха талаар 4-дэхи Бүхэроссин рейдтэй хабаадалсаа, БАМ шадарай-ын үүрин посёлогуудта модо, һөөгүдые һуулгаха, ресторанолыкин колхоз, совхозуудта тарьяалангайгаа хүрьһэн гэмтэлгэһээ һэргылхын тулда зуруулд модо тариха, ногоо-ыг эльһэ тогтоохо, гүрэн-ий заказнигуудые байгуулха ба байгаалиин памятникуудые элирүүлхэ талаар шэнжэлэлтэй, дурадхалнууд-ые бодотоор нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Бүлгэмэй республиканска советэй гэшүүд М. А. Шаргаев, Л. Е. Афонина, М. А. Шапкин, В. П. Москвитин, П. Л. Хунданов, бусадшье эдэбхи үүсгэгдэ элирхэйлэн хүдэлөө-ёо тэмдэглэмээр. Иланга-яа талаар тухай эрдэм мэдэсэ-ийн зоной дунда үргэнөөр тараагдажа байгаа. Тиихэдэ Хэжангын, Кабанскын район-нүүн оронһон. 5700 гаран байраяа шэнэлэн заһабарилуулһан байха юм.

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД БЭЕЛҮҮЛЭГДЭЭ

ПРАГА. Хомутоводохи трубопрокатна заводто жэбэрдэггүй буладһаа сорогнуудые бүтээн гаргаха шэнэ цех барилгашад ба хабсаргагшад ашаглалгада тушааба. Тингэжэ эдэ үдэрнүүдтэ эхилһэн КПЧ-гэй XVI съездын хүндэлэлдэ баталан абаһан социалис уялгануудые болзор соонь бэелүүлжэ шадаба гээшэ.

Техническэ талаһаа шэнэ цех мүнөө үсын бүхы эриллтэнүүдтэ гүйсэд харюусаха байна гэжэ заводой директор А. Горих ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ. Тэрэнэй хүдэлмэрине бүхы шатануудтань хинажа байха орёо оньһон электронно приборнууд тодхогдонхой. Бэлэн продукциин шанар автомат системээр шалгагдаха.

Манай заводой продукци гол түлэб Советскэ Союзай захилаар эльгээгдэдэг юм гэжэ А. Горих тэмдэглэбэ. Социалис байгууллалтын жэлнүүдтэ энэ предприяти Совет ороной захилаар 4 миллион тонно элдэб хэмжээнэй сорогнуудые бүтээһэн байна. СССР-эй адлирхуу үйлэдбэритэй предприятинуудтай Хомутоводохи завод аха дүү ёноной харилсаа холбоогоо бэхилжэ, улам ашаг үрэ ехэтэй болгожо байдаг юм.

АЛМАЛТЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭНЭ

БУДАПЕШТ. Үйлэдбэри дээрэ, гэр байрадаа электрын элшэ хүсэ, түлишэ гамтайгаар ашаглаха, тэдэнние алмаха хүхай асуудал эдэ үдэрнүүдтэ ажалша коллективүүдтэ үнгэргэгдэһэн суглаанууд дээрэ, хэблэлэй хуудаһануудта, радио болон телевиденд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тиимэ уулзалгануд дээрэ арадай ажахын элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэд элшэ хүсэ алмаха асуудалаар һанамжаяа элирхэйлнэ.

Венгридэ зохёогдоһон алмалтын шэнэ программа бэелүүлһэнэй ашаар электрын элшэ хүсэ ба түлишэ нөөсэлэлгэ 1990 ондо нилээд үндэр хэмжээндэ хүрэхэ гэхэ гү, али 3 миллион тонно нефтийн үгэдэг элшэ хүсэтэй тон адли болохо юм. (ТАСС).

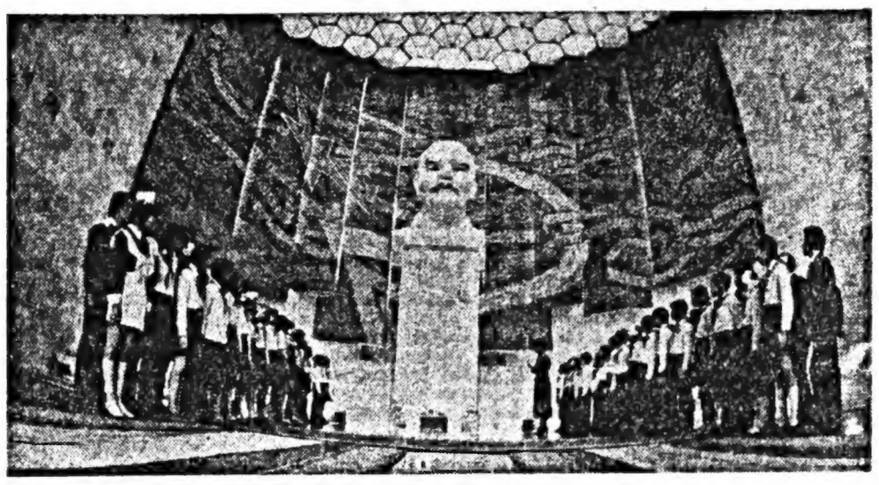

МНР. Совет-монгол адли тэгшэ харилсаа холбооной үндэһэ һуурн бүхы дэлхэйн үгытэй ангиин агууехэ вождь В. И. Ленин ба Монголдо арадай гүрэниие анха бангуулагша Д. Сүхэ-Баатар хоёрой 1921 оной ноябрийн 5-да болоһон уулзалгаһаа эхитэй. Тиимэһээл В. И. Ленинэй нэрэ алдар энэ гүрэндэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй Улаан-Баатартахи музейдэ эдир үетэн ерэнхэй.

ТАСС-ай фотохроника.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БЕРЛИН. ГДР-эй нислэл хотын ажалшад СЕПГ-гэй X съездые шэнэ гайхамшагта амжалтануудаар үгтажа байна. Имагтал баигша оной түрүүшын хоёр һара соо Берлинэй промышленна предприятинуудай коллективүүд түсэбһөө гадуур 60 гаран миллион маркын үнэ сэнтэй продукци үйлэдбэрилөө. Съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илаһан түрүү предприятинуудай коллективүүд СЕПГ-гэй ЦК-гай Хүндэтэ Улаан тугуудаар шагнагдаа юм.

Гэр байрын барилга байгша ондо урда урданайхиһаа үргэн дэлисэтэйгээр хэгдэнэ. 1981 оной түрүүшын кварталда хотын хүн зон 3 мянга шахуу шэнэ гэртэ хүрьһэнэй үһанда нуража, һалхинда үлеэлгэжэ гэмтэлгые һэргылхэ хүдэлмэрнин хэр ябуулагдажа баиһые хинан шалгадаг. Хэжангын, Хурамхаанай, Сэлэнгын, Хяагтын районуудта энэ талаар түсэб дүүргэлтэнь һайн.

Эдэ бүгэдэ олон хараа зорилгонуудые бэелүүлхын тула олониитые элсүүлхэ хэрэгтэй. Хүн зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин онол арганууд нарижуулан һайжаруулагдаха ёнотон бшуу. Эгээл тиимэһээ 1979 ондо баигаали хамгаалгын университет нээхэ гэһэн бодомжотон шийдхэбэри гаргагдаһан, Улаан-Удын промышленна предприятинуудай проектнэ ба барилгын эмхи зургаануудай 115 ахамад мэргэжэлтэд тус университедтэ хэшээлнүүдтэ ябахаар уялгалагдаһан баина. Заримыень нэрлэбэл, профессор Л. Е. Хунданов, эрдэмтэд М. А. Шаргаев, В. Е. Викулов, В. Н. Прокопьев, Г. А. Хантургаева болон бусад научна баримтануудта үндэһэлэгдэһэн гүнзэгы удхатай элидхэлнүүдые хэдэг, хэблэлэй хуудаһануудта хужарлан уншамаар материалнуудые толилуулдаг. Уданшьегүй районуудта нимэ университедүүдые байгуулха гэһэн заабари үгтее. Тэд мүнөө дээрээ гансал Хойто-Байгалай райондо нимэ университет нээгдэнхэй юм. Үшее нэгэ ажаглалта хэмээр зүйл гэхэдэ, байгаали тухай тематическа үдэшэнүүдые, выставкэнүүдые, эрдэмтэдэй уулзалгануудые үнгэргэжэ байхаар тусхай байшан нээхэ гэжэ шидхэгдэһэншье һаа, олонхи районуудта мүнөө болотор үгы байһаар.

Олониитэ зон байгаали хамгаалгада хабаадуулагдаха ёнотой гэжэ КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүд соо хэлэгдэнхэй. Гол түлэб газараа зүбөөр ашаглалгада, үһа голой ариг сэбэрэй түлөө тэмсэлдэ, ногооруулгын хүдэлмэридэ ямаршье һаһанаи, ямаршье мэргэжэлэй хүнүүд хабаадаха аргатай ааб даа. Жэшээ дурдая: Шэнэ-Бэрээнэй авто-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд түрэл һуурина ногоон сэсэрлигтэл болгожо байнхай гэбэл, алдуугүй ха. Мүн лэ Хориин, Хойто-Байгалан районнуудта ажаһуугшадай дунда байгаалиин бодото ханинэр олон юм. Һургуулинуудай дэргэдэхи лесничествэнүүдэй үүргэ эли бодо дээшэлээ. Республикын ойн ажахын министерствын, юннадуудай станциин хүдэлмэрилэгшэд эдиршүүлэй түрэл хизаартаа дуратайгаар хүмүүжэхэдэнь, ерээдүйнгее мэргэжэлтэд тус университедтэ хэшээлнүүдтэ ябахаар уялгалагдаһан баина. Заримыень нэрлэбэл, профессор Л. Е. Хунданов, эрдэмтэд М. А. Шаргаев, В. Е. Викулов, В. Н. Прокопьев, Г. А. Хантургаева болон бусад научна баримтануудта үндэһэлэгдэһэн гүнзэгы удхатай элидхэлнүүдые хэдэг, хэблэлэй хуудаһануудта хужарлан уншамаар материалнуудые толилуулдаг. Уданшьегүй районуудта нимэ университедүүдые байгуулха гэһэн заабари үгтее. Тэд мүнөө дээрээ гансал Хойто-Байгалай райондо нимэ университет нээгдэнхэй юм. Үшее нэгэ ажаглалта хэмээр зүйл гэхэдэ, байгаали тухай тематическа үдэшэнүүдые, выставкэнүүдые, эрдэмтэдэй уулзалгануудые үнгэргэжэ байхаар тусхай байшан нээхэ гэжэ шидхэгдэһэншье һаа, олонхи районуудта мүнөө болотор үгы байһаар.

Олониитэ зон байгаали хамгаалгада хабаадуулагдаха ёнотой гэжэ КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүд соо хэлэгдэнхэй. Гол түлэб газараа зүбөөр ашаглалгада, үһа голой ариг сэбэрэй түлөө тэмсэлдэ, ногооруулгын хүдэлмэридэ ямаршье һаһанаи, ямаршье мэргэжэлэй хүнүүд хабаадаха аргатай ааб даа. Жэшээ дурдая: Шэнэ-Бэрээнэй авто-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд түрэл һуурина ногоон сэсэрлигтэл болгожо байнхай гэбэл, алдуугүй ха. Мүн лэ Хориин, Хойто-Байгалан районнуудта ажаһуугшадай дунда байгаалиин бодото ханинэр олон юм. Һургуулинуудай дэргэдэхи лесничествэнүүдэй үүргэ эли бодо дээшэлээ. Республикын ойн ажахын министерствын, юннадуудай станциин хүдэлмэрилэгшэд эдиршүүлэй түрэл хизаартаа дуратайгаар хүмүүжэхэдэнь, ерээдүйнгее мэргэжэлтэд тус университедтэ хэшээлнүүдтэ ябахаар уялгалагдаһан баина. Заримыень нэрлэбэл, профессор Л. Е. Хунданов, эрдэмтэд М. А. Шаргаев, В. Е. Викулов, В. Н. Прокопьев, Г. А. Хантургаева болон бусад научна баримтануудта үндэһэлэгдэһэн гүнзэгы удхатай элидхэлнүүдые хэдэг, хэблэлэй хуудаһануудта хужарлан уншамаар материалнуудые толилуулдаг. Уданшьегүй районуудта нимэ университедүүдые байгуулха гэһэн заабари үгтее. Тэд мүнөө дээрээ гансал Хойто-Байгалай райондо нимэ университет нээгдэнхэй юм. Үшее нэгэ ажаглалта хэмээр зүйл гэхэдэ, байгаали тухай тематическа үдэшэнүүдые, выставкэнүүдые, эрдэмтэдэй уулзалгануудые үнгэргэжэ байхаар тусхай байшан нээхэ гэжэ шидхэгдэһэншье һаа, олонхи районуудта мүнөө болотор үгы байһаар.

Эдэ бүгэдэ олон хараа зорилгонуудые бэелүүлхын тула олониитые элсүүлхэ хэрэгтэй. Хүн зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин онол арганууд нарижуулан һайжаруулагдаха ёнотон бшуу. Эгээл тиимэһээ 1979 ондо баигаали хамгаалгын университет нээхэ гэһэн бодомжотон шийдхэбэри гаргагдаһан, Улаан-Удын промышленна предприятинуудай проектнэ ба барилгын эмхи зургаануудай 115 ахамад мэргэжэлтэд тус университедтэ хэшээлнүүдтэ ябахаар уялгалагдаһан баина. Заримыень нэрлэбэл, профессор Л. Е. Хунданов, эрдэмтэд М. А. Шаргаев, В. Е. Викулов, В. Н. Прокопьев, Г. А. Хантургаева болон бусад научна баримтануудта үндэһэлэгдэһэн гүнзэгы удхатай элидхэлнүүдые хэдэг, хэблэлэй хуудаһануудта хужарлан уншамаар материалнуудые толилуулдаг. Уданшьегүй районуудта нимэ университедүүдые байгуулха гэһэн заабари үгтее. Тэд мүнөө дээрээ гансал Хойто-Байгалай райондо нимэ университет нээгдэнхэй юм. Үшее нэгэ ажаглалта хэмээр зүйл гэхэдэ, байгаали тухай тематическа үдэшэнүүдые, выставкэнүүдые, эрдэмтэдэй уулзалгануудые үнгэргэжэ байхаар тусхай байшан нээхэ гэжэ шидхэгдэнэ. Тэрэнэй хүдэлмэрине бүхы шатануудтань хинажа байха орёо оньһон электронно приборнууд тодхогдонхой. Бэлэн продукциин шанар автомат системээр шалгагдаха.

Манай заводой продукци гол түлэб Советскэ Союзай захилаар эльгээгдэдэг юм гэжэ А. Горих тэмдэглэбэ. Социалис байгууллалтын жэлнүүдтэ энэ предприяти Совет ороной захилаар 4 миллион тонно элдэб хэмжээнэй сорогнуудые бүтээһэн байна. СССР-эй адлирхуу үйлэдбэритэй предприятинуудтай Хомутоводохи завод аха дүү ёноной харилсаа холбоогоо бэхилжэ, улам ашаг үрэ ехэтэй болгожо байдаг юм.

АЛМАЛТЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭНЭ

БУДАПЕШТ. Үйлэдбэри дээрэ, гэр байрадаа электрын элшэ хүсэ, түлишэ гамтайгаар ашаглаха, тэдэнние алмаха хүхай асуудал эдэ үдэрнүүдтэ ажалша коллективүүдтэ үнгэргэгдэһэн суглаанууд дээрэ, хэблэлэй хуудаһануудта, радио болон телевиденд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тиимэ уулзалгануд дээрэ арадай ажахын элдэб һалбаринуудай мэргэжэлтэд элшэ хүсэ алмаха асуудалаар һанамжаяа элирхэйлнэ.

Венгридэ зохёогдоһон алмалтын шэнэ программа бэелүүлһэнэй ашаар электрын элшэ хүсэ ба түлишэ нөөсэлэлгэ 1990 ондо нилээд үндэр хэмжээндэ хүрэхэ гэхэ гү, али 3 миллион тонно нефтийн үгэдэг элшэ хүсэтэй тон адли болохо юм. (ТАСС).

УНШАГШЫН ҺАНАМЖА

АМГАЛАН АЖАҺУУХА ХҮСЭЛТЭЙБДИ

КПСС-эй XXVI съездын материалнуудтай танилсахадаа, би нэн түрүүн уласхоорондын асуудалаар хэлэгдэһэн зүйлнүүдтэнь онсо ёнхаралаа хандуулааб. Юуб гэхэдэ, би хуушанай сэрэгшэ — дэлхэй дээрэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдээр, нэн түрүүн, дайн ба амгалан байдал тухай асуудалаар онсо һонирходогби.

Леонид Ильич Брежневэй элидхэл соо эли тодоор соностоһон амгалан ёноной шэнэ дурадхалнууд бүмбэрсэг дэлхэйн зоной сэдьхэл зүрхэндэ хүрэжэ, тэдэнэй хүсэл бодолые долгисуулха байха гэжэ мүнөө лаб этигэжэ байнаа элирхэйлнэб. США-гай шэнэ хүтэлбэришье энэ гүн гүнзэгы удхатай үүсхэлдэнь харюугүй байха аргагүй ёнотой гэжэ һанагдахаар. Гэбэшье съездын дүүрэһэнһээ хойшо һара шахуу саг үнгэрбэ. Зүгөөр «Сагаан байшанһаа» тодо харюу дуулдаһагүй. Харин тэрэнэй орондо үшеел буу зэбсэг дэлгэрүүлхэ, үнгэрмэ ехээр тэрэниие үйлэдбэрилэн гаргаха тухай хэлсээн болоно.

Би юрын хүнби. Амгалан оготгорой доро ажаһууха хүсэлтэйб. Тиимэһээл нүхэр Л. И. Брежневэй оруулһан үнэтэ дурадхалнуудые бүхы дэлхэй зубтэйдэ тоолон абаһай гэжэ хүлеэнэб. Тингэбэл эб найрамдалай хэрэг илаха, батадхагдаха һэн.

С. Ж. АНДЫКОВ,
дайнай ба ажалай ветеран, Александр Невскийн хоёр орденой кавалер.

ТАСС АЛИН — ХИЛЫН СААНАҺАА

У. К. КЕККОНЕНЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ХЕЛЬСИНКИ. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй сонссохоһон амгалан дурадхалнууд асари томо гүрэнүүдэй, зүүн ба баруун тээхи ороннуудай хоорондын этигэлсэлгэ ба үгсээ ойлгосолые үргэдхэһэнэй үндэһөөр, мүнөөнэй уласхоорондын орёо оршон байдал зайраруулан хүбилгаха зорилготой байна гэжэ Финляндиин президент У. К. Кекконен финскэ телеграфна бюродо интервью үгэхэдөө мэдүүлээ.

У. К. Кекконен 1948 ондо баталагдаһан, Хани барисаан, харилсаа холбоонба харилсан туһалалсалга тухай совет-финскэ договорой шухала удха шанарые тэмдэглэбэ. Энэ договор «шахардуу байдалай һуларалгын үедэшье, мүн уласхоорондын харилсаанай хүйтэрөөд байхадашье, хүсэнүүдэй тэнсүүрийн ба аюулгүй байдал хангаха ниитэ Европын бүридэлэй зайлашагүй хүбинь болоно» гэжэ президент тайлбарилан тэмдэглэнэ.

ЭФИОПИИН АРАДАЙ ҺАЙНДЭР

АДДИС-АБЕБЭ. Эфиопиин арад зон Илалтын үдэрөө апрелийн 6-да баярай оршон байдалда тэмдэглээ. Тэбхэр 40 жэлэй урда Эфиопиин сэрэгүүд Аддис-Абебэдэ байлдаагаар орожо, тус хотые итальян оулимтарагшадһаа сүлөөлэн, сэбэрлэһэн юм.

Тингэжэ фашис Италиин сэрэгүүдэй эзэмдэлгын хара хархис саг дүүрэһэн байгаа. Амгалан зониие «номгоодохоо» зорилготой бүдүүлиг арганууде хэрэглэбэшье, газаар утаха хүрэтэр зэрлиг муухайгаар аашалоашье, колонизаторнууд Эфиопиин арадые мөдөлдээ оруулжа шадаагүй. Эзэмдэлгын бүхы туршада партизан дайн Эфиопиин олохон районуудта замхаагүй юм. Тэрэ үеэр Советскэ Союз лэ Эфиопиин арадай үнэн зүб тэмсэлые дэмжээ бэлэй.

Түүхэтэ, ойдо зорюулагдаһан баярай суглаануудыг заводууд ба хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ, фабрикануудта ба гүрэнэй фермэнүүдтэ, городуудай зонои ассоциациннуудта болобо. Аддис-Абебын түбэй «Мегабит-28» гэжэ талмай дээрэ. Илалтын томо хүшөөгэй дэргэдэ нинслэл хотын ажалшадай һайндэрэй ехэ митинг болоо. Тэрэндэ Сэрэгэй саг зуурын Революционно захиргаанай Советэй (ВВАС) хүтэлбэрнин. Эфиопиин Ажалшадай парти эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) түлөөлэгшэд хабаадаба.

Эфиопиин арад зон Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэн унагшадай дурасхаалые хүндэлэн ёнолно, — гэжэ «Эфиопиэн геральд» газетэ бэшэнэ.

АНХАРАЛ ТАТАНА

БОНН. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй ФРГ-гэй федеральна канцлерай орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншертэй уулзаһан тухай мэдээсэлнүүдые Баруун Германиин бүхы газетэнүүд эли газарнуудта тунхаглаба. «Советскэ Союзай эб эетэй байхые хүсэдэг тухайда Л. И. Брежнев тусхайлан тэмдэглэнэ» гэлэн гаршаг статья дотороо «Генерал-Анцайгер» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Совет гадаадын политика амгалан тайбан, шахардуу байдал һуларуулгын, хэлсээ хөөрэлдөөнэй, харилсаа холбооной политика зандаа үлэнэ. Энээн тухайда Л. И. Брежнев Баруун Германиин министртэй хоёр часай турша соо уулзахадаа мэдүүлээ. Л. И. Брежневэй үгэнүүдһээ ойлгоходо, мүнөө сагта амгалан тайбан байдал бэлижүүлхын тула түбхын түрүүн буу зэбсэгүүдые үрдилдэн тухеэрхэ яогадал хизаарлаха, тэдэниие хуряаха шухала байна гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй хуряанги интервью ФРГ-гэй телевиденеэр харуулагдаа. Москвада «залан сэхэ хөөрэлдөөнүүд болоо, тэдэнэй үедэ һанал бодолнуудаа сүлөөтэйгөөр мэдэлсэзби» гэжэ Г.-Д. Геншер тэмдэглэбэ.

САЛЬВАДОРТОХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК. Сальвадорой хархис хунтада Холбоото Штадуудай зүгһөө үзүүлэгдэдэг сэрэгэй дэмжэлгэ орон дотор шуһа адхаралгые улам һүжэрөөнэ, — гэжэ Сан-Сальвадорой архиепископ Артура Ривера-и-Дамас мэдүүлбэ.

Сальвадорой католическа церквиин толгойлогшо пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, американ зэбсэгүүд Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ национально-сүлөөрэлгын фронтын ба Революционно-демократическа фронтын тэмсэлые дэмжэдэг үргэн олон арад зондо эсэргүүгээр хэрэглэгдэнэ гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Сальвадорой сэрэгэн хархис засагта США-гай захиргаанай сэрэгэй туһламжа үзүүлхэеэ болихо эриллтэ архиепископ табина.

Гэхэ зуура, Эн-би-си компаниин телеинтервью дотор хэлэгдэһэнэй ёноор, ООН-ой дэргэдэ байдаг США-гай саг үргэлжын түлөөлэгшэ Дж. Киркпатрик үгэ хэлэхэдээ, Рейганэй захиргаан США доторшье дуулдадаг болоһон тиимэ эриллтэнүүдые шагнаха янзагүй, Холбоото Штадууд Сальвадорто сэрэгэй, экономическа ба шухала болоһон бусад бүхы туһламжа үзүүлхэ байха гэжэ мэдүүлбэ.

ЛОНДОН. Хура ооороогой хаһын эхилтэр, май болотор хиналта дороо баржа байна. Хаһан районуудһаань патриодуудые намнахын тула хунта захиргаанай сэрэгэй туһламжа үзүүлхэеэ болихо эриллтэ архиепископ табина.

Гэхэ зуура, Эн-би-си компаниин телеинтервью дотор хэлэгдэһэнэй ёноор, ООН-ой дэргэдэ байдаг США-гай саг үргэлжын түлөөлэгшэ Дж. Киркпатрик үгэ хэлэхэдээ, Рейганэй захиргаан США доторшье дуулдадаг болоһон тиимэ эриллтэнүүдые шагнаха янзагүй, Холбоото Штадууд Сальвадорто сэрэгэй, экономическа ба шухала болоһон бусад бүхы туһламжа үзүүлхэ байха гэжэ мэдүүлбэ.

ЛОНДОН. Хура ооороогой хаһын эхилтэр, май болотор хиналта дороо баржа байна. Хаһан районуудһаань патриодуудые намнахын тула хунта яаралтай тэбдүү хүсэлэлгэ гаргана гэжэ «Гардиан» газетэ бэшэнэ.

Хунтын сэрэгүүдэй ба Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ национально-сүлөөрэлгын фронтын отрядуудаи хоорондо һара шахуу соо байлдаануудаи таһалгаряагүй боложо байна, ороной хойто хубидахи Морасан департамент тиимэ районуудай нэгэн болоно гэжэ тус газетэ Сальвадорһоо дамжуулагдаһан корреспонденци дотороо дурдана. Хунта тэдэ районуд худар шэнэ частьнуудые эльгээнэ, һургадаагүй солдадуудые — яаралтая

Космонавтикын үдэрые угтуулан

ТҮРҮҮШЫН КОСМОНАВТЫН НИИДЭҺЫЕ ҺАНАН...

Тэрэ апрелиин нарата үдэрые би һайн һананалб. Һиидэлгын талмайхан дээрэ ракетэ тобойн харагдана. Мүнгэлиг үнгэтэй, туйлай томо, хабсаргамал тулгата фермэнүүдгүй энэ ракетэ тала дайдын түхэл шарайтай аятай зохидоор тааралдаха юм. Хайра гамгүйгөөр шараһан наранһаа боложо, сайбар тэнгэритэй ниилэн алдахадаа, үглөөнэй будан мананай зэрэлгээнһээ гү, али тэсэжэ ядаһанһаа гү шэшэржэ байһандал үзэгдэхэ юм. Газарһаа түргөөрлэ, түргөөр лэ таһаран ниидэхэ, заха хизааргүй замби түби руу шуумайлгаха хэрэгтэйл! Тэндэ, энэ гайхамаар, юрэ бусын сигарын орой дээрэ, хүйтэн түмэр хабтагайнуудай саана — хүн, Юрий Гагарин һуунал...

Энэ ниидэлгэдэ бидэ эршэмтэй шангаар бэлдээ һэмди. Тиихэдээ хэнниемнай түрүүлэн ниидхүүлхэб гэжэ мэдэдэггүй байгаабди. Комисси Гагариниие шэлэн, абаа һэн. Тэрэнэй намтарта ямар нэгэн һүлдэ тэмдэгтэй зүйл бии. Тэрэ хадаа манай ороной түүхэ намтарай нэгэ бишыхан хүби гээшэ. Таряашанай хубүүн, ремесленнэ училищинн һурагша, хүдэлмэришэн, аэроклубай курсант, лётчик. Энэл харгыгаар Юриин хэдэн мянгаад үетэн хубүүд дабшан гараһан байха.

— Хүндэтэ ханинар, дүтын ба танигдаагүй нүхэд! — гээд, ниидэхынгээ урда тээ түрүүшын космонавт үдэшэхээ ерэгшэдтэ хандаа бэлэй. — Нэгэ хэдыхэн минута болоод, замбуулинай хүсэн түгэлдэр онгосо намайе замби түбинн холын холо дайда руу абаад ябахань. Ниидэхынгээ урда тээхи эдэ һүүлшын минутануудай үедэ танда юун тухай хэлэлтэй гээшэб? Энээнэй урда тээ ажаһуугдаһан, хэгдэһэн бүхы юумэн энээхэн лэ минутын тулада ажаһуугдаһан, хэгдэһэн байгаа бшуу...

Хүниие абаад ниидэһэн дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын замбуулинай онгосын дэгдэн ниидэлгэ — һүртэй, асари ехэ үүзэгдэл мүн! Двигательнууд аймшаг тай шангаар хүүен шэнхинэбэ, ракетын доодо талань бөөн утаанда хушагдашаба. Секунда бүри двигательиин хүүеэн улам шангадана, утаа уняар бүри бүшмэг, бүри үргэн ехэ болоно. Энэ утаа уняар ракетын бэеын хахадһаа ехэнхиие халхалжархиба. Харин доронь гал-далай хүүежэ байба. Ракетэ нэгэ багахан татагад гээд, дээшээ аалиханаар дэгдэн ниидээ бэлэй.

Тэрэ гэһээр хорин жэл үнгэршэбэ. Замбуулинай техникэшье бэеэ хүсэбэ. Замби түбидэ хэгдэдэг шэнжэлгэнүүдэй зорилгонуудые ойлгохо ойлгосомнайшье ехэ болоо. Замби түбинн нюусануудые шэнжэлгээ үргэлжэлүүлхэдээ, замбуулинай харюугай бодото аша туһые ехэ болгожо байгаад, манай юртэмсые бидэ бүри эдэбхитэйгээр шэнжэлнэбди.

Теоретическэ космонавтикын үндэнэ һуури табигша Константин Эдуардович Циолковский Газарһаа ондоо тээ хэгдэдэг шэнжэлгэнүүдэй нарына ба бодото ашаг үрэ тухай бодомжолдог байгаа. Энэ ашаг үрэнь хүн түрэлтэндэ «обоо ехэ талха хилэмэ, дундаршагүй ехэ хүсэ шадал» үгэхэ байха гэжэ тэрэ бэшээ бэлэй. Бодото космонавтикын һаял мүндэлжэ байһан үедэ эгэл энээн тухай Сергей Павлович Королёв, Мстислав Всеволодович Келдыш, бусад совет эрдэмтэд бодомжолдог байгаа.

Замбуулинаар ниидэлгын зам дээрэһээ манай юртэмсэ ямараар харагданаб?—гэһэн обоохүбөө асуудалнуудые Юрий Гагаринай замби түбинөө бусажа ерэхэдэнь, тэрээндэ табяа һэн. Имэ һонирхолой түрэһэниинь яһалашье ойлгосотой. Тиигээд хоёрдохи ниидэлгэдэ «Восток-2» онгосоһоо Газарай нюрууе буулгажа абаха гэһэн даабари намда үгтэһэн юм. Миниий асарһан кинопленкые мэргэжэлтэд тон нарин нягтаар шэнжэлээ.

Мүнөө хэдэн арбаад эмхинүүдэй даабараар онгосонуудай ба замбуулинай станцинуудай экипажнууд фотобуулгабаринуудые хэжэл байдаг. Тэрээнһээ байтагай, энээнэй үндэнөөр шэнэ научна шэглэл — замбуулинай дайдаһаа Газарые шэнжэлхэ шэглэл мүндэлэн бии болоо. Энэ шэглэл арадай ажахые хүгжеехэ хэрэгтэ еврынгее хубита оруулжа байдаг. Имагтал «Салют-6» станциһаа һүүлэй үедэ Газарай нюруугай ба океануудай хэдэн арбаад мянган фото-зураг абтанхай. Зүгөөр кадр (зураг) бүхэн түйлай ехэ мэдээсэл үгэнэ бшуу.

Мүнөө үеын космонавтика уласхоорондын шэнжэтэй болонхой. Космонавтикын амжаха түйлалтануудые бүхы арадуудай аша туһада, дэбжэлтэ түйлаха, бүхы хүнүүдэй зол жаргалтай байха хэрэгтэ зорюулна гэжэ манай орон Юрий Гагаринай ниидэһэн үдэр тодо һонороор мэдүүлээ бэлэй. «Интеркосмос» гэжэ программые хамтааран бэлэлүүлдэг социалис оронууд замбуулинай дайдые ашаглаха талаар уласхоорондын харилсаа холбооной үльгэр жэшээ харуулна. Энэ программаар хэгдэнэн хүдэлмэри ехэ аха дүү гүрэнүүдтэ эрхим һайн шадабаритай мэргэжэлтэдые бэлдэхэ, шэнжэлгэнүүдые хэхын тула эрдэм, техникын шуухала үндэнэ һуури баигуулха арга боломжо олгоо. Совет космонавтнуудтай хамта замбуулинаар ниидэлгын зам дээрэ найман социалис ороной эрхэтэд хүдэлөөд байна.

Мүнөө үеын космонавтика тухай хэлэхэдэ ба бодомжолходо, эрхэ бэшэ тэрэнэй ерэдүй тухай асуудал гаража ерэнэ. Энэ темэ аргагүй олон янзын удха шэнжэтэй юм. Имагтал ямар нэгэн шалтагаанаар эгэл һонирхолтой гэжэ һанагдадаг зарим тэды асуудалнууд дээрэнь тогтохомни. Замбуулинай хэлхэ холбоон ба ниидэлгэ тушаа, жэшээнь, һаяын сагта горитой хубилалтанууд болохо гэжэ хүлеэмээр байна. Мүнөө замбуулинай дайдаар тогтоогдодог хэлхэ холбоон хадаа мантан томо антеннэнүүдээр болон шангадхан дамжуулдаг хүсэтэ түхеэрэлгэнүүдэй ашаар гол түлэб хэгдэдэг гээшэ. Гэхэ зуура, хүсэтэ антеннэнүүд ба дамжуулдаг түхеэрэлгэнүүдые замбуулинай дайдада абаашажа тодохо гэһэн бодомжо холын хараатай байна. Энэ үшарта Газар дээрэ тодхогдодог приёмнигууд ба дамжуулдаг түхеэрэлгэнүүд багахан хэмжүүртэи ба шэгнүүртэй байха болоно. Энэ хадаа телефонно хэлхэ холбоо, телевидениие дам саашадань хүгжеехын тулада, тэдээгээр багашаг һуурин газарнуудые хангахын тулада горитой арга боломжо нээжэ үгэнэ. Энэ талаар хэгдэдэг хүдэлмэри манай орон дотор эдэбхитэйгээр эрхилэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ хэлхэ холбооной шэнэ үеын хэмэл одод—«Радуга», «Экран», «Горизонт» гэдэгүүд байгуулагданхай.

Бага хэмжээнэй суднануудтай, автомашинануудтай, геологууд болон аяншалагшадтай хэлхэ холбоо тогтоохо замбуулинай хэрэгсэлнүүд һаядаа бии болохэ ха. Далай дээрэ аюулда ороһон суднануудые түргөөр бэдэрэн олохо замбуулинай хэрэгсэлнүүдые мүнөө США-гай, Франциин, Канадын мэргэжэлтэдтэй хамта совет эрдэмтэд зохёон байгуулжа байна. Граждан авиациин самолёдуудые хангахын тулада уласхоорондын оршомдо хэмэл ододой ашаар ниидэлгын гурим байгуулха арга боломжо эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Бүри холын хараанда юун хэгдэнэб? Минии һанахада, Газарые хангахын тулада замбуулинай хэрэгсэлнүүд дээрэ электрын эльшэ хүсэ үйлэдбэрилэн абаха бодол, тэрэшэлэн юртэмсэ дээрэхи һүни харанхы байһан талые наранай туяагаар гэрэлтүүлхын тулада замби түбидэ түйлай ехэ гэрэл хэрэглэхэ арга боломжо һонирхолтой байна. Эдэ гэрэл томо городуудые, үбэлэй һарануудта заполярна районуудые гэрэлтүүлжэ шадаха юм. Ингэжэ гэрэлтүүлээд, хүдөө ажахын продукци улам ехээр абажа болохо байна.

Замбуулинай дайда руу саашадаа ниидэн оролгые бүхы дээрэнь нимэрхүү ээлжэтэйгээр бодомжолон ойлгожо болоно. Газарые тойрон ниидэлгын зам дээрэхи станцинууд — һара дээрэхи база — Марсын нюруу дээрэ, буулгалга — Наранай системын зарим юртэмсэнүүдые ба һарые огторгойн ажамидардаг одо мүшэд болголго. Газар шадархи замби дайдые ашаглаһанай һүүлээр юртэмсэнүүд хоорондын жолоодогдомол ниидэлгэнүүдэй ба «замби түбидэхи сэлэнгүүдые» байгуулгын шата өөрынгөө зохёолнууд догор К. Э. Циолковский хараалһан байгаа. Эдэ проектнуудые ерэздүйн тиимэшье холо бэшэ сагаи оодото байдал гэжэ сэгнэхэ арга мүнөөнэй техническэ үндэнэ һууримнай олгоно гээшэ. Тэзд тэрэ саг хэзээ ерэхэб?

Энээндэ харюу болгон, нэгэ нимэ ушар тухай дурдаха хүсэлэнтэй һэм. Түрүүшын совет хэмэл одоной табигдаһан 1957 ондо би Ленинградта байгаа һэм, бусад хүнүүдтэй хамта хүнэй гараар бүтээгдэһэн энэ огторгойн одоной ниидэлгын хойноһоо адаглан хараа бэлэйб. Энэ бишыхан табан хушуун гурба-дүрбэ минутын турша соо үдэшын боро хараанай тэнгэриин хаяагаар зурагад гэн гараа һэн. Харин энэ үзэгдэл мартагдашагүйгөөр хадуугдаал даа. Би зогсон байгаад, хүнүүдэн хөөрэлдеее шагнаархаа һэм. Тэдэ зон олон юумэ уридшалан хэлээ бэлэй. Мүнөө замбуулинай дайда руу хүнэй ниидэхэнь холо бэшэ болоо гээд тэдэнэй нэгэниинь эрид шууд мэдүүлһэн юм. Тэдэнэй ингэжэ уридшалан хэлэшэдэ би тийхэдэ балай этигээгүй һэм гэжэ сэхыень хэлэхэ байнаб. Тиигээд ороодоол дүрбэн жэл болоод байхада, ши тиимэ ниидэлгэдэ хабаадалсахаш гэжэ хэн нэгэнэй хэлээ һаань, энээниие бүтэшэгүй бодол гэжэ тоолохо байгаа хаб даа.

Герман ТИТОВ,
авиациин генерал-лейтенант СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой.
(АПН).

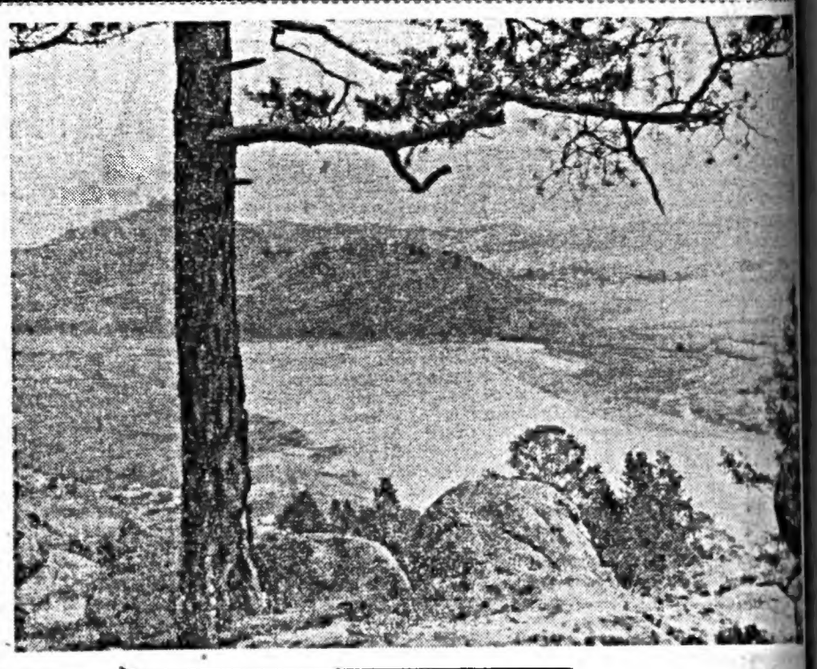

Тэбхэр 50 жэлэй саана, 1931 оной апрельдэ, «Буряад-Монголой үнэн» газетэ, «Тэмсэлэй шэмэг» журналай хуудаһан дээрэ Ц. Галсановай «Хабарай саг» гэжэ шүлэг толилогдоһон байна. Тэрэнь поэзэй зохёохы ажалайнь эхин болоһон юм.

Мүнөө хабар тухай тэрэнэй шэнэ шүлэгүүдые таанарай һонорто дурадханабди.

Хангай һайхан Буряад-Халюуран манаран

П. ЯХНОВЕЦКИЙ.

фотоэтюд.

ХАБАРАЙ ХАРЬЯЛАА АЯЛГАНУУД

ТҮРЭҺЭН ХАБАРАЙМ САГ

Һүниндөө үшөөл хүйтэн гэлэй —
Һүрхэйтэхэсэ үбэл болёол хаш.
Үбгэн-Жабарынь үргэбшэеэ
Үрмэ сүсэгыөөр мүнхэлөөл хаш.

Тэрэ үргэбшэ соонь — Залинта майн
Тэлеэ тугал, хүрыал,
ноёо мүльһэн,
Тэгнэжэ хайлаһан саһанай һайб,
Тэрэнгиин,
тэрэлжын нарай гүлгэн....

МАНАЙ ПОЛЕВОД

Үрһэнэй орооһон
үни бэлдэгдээ,
Үбэл байхаһаа
үтэр сэбэрлэгдээ...
Үбгэн-Жабар
үлүү саһатай байгаа,
Үлгэн газарнай
үлтэг шингтэй зандаа.
Манай полевод
хабартаа зэнэнхэй,—
Маргаашаяа
— уржадэрһөө мэдэнхэй.
Мүнөө, эмшэндли,
газарай һудаһа
Мүсэ хүрэтэрнь
шагнана, тудана.
Наһаараа байгаалитай
сэсэ буляалдаһан хүн,—
Назаа сагыень
һайса мэдэхэ юм:
Намарай таряа,
хабарай таряа хэзээ,
Нараи сэсэг,
памуу сэсэг яагаад
Тарин ургуулхынь,
хуряахынь сүм мэдээд.
Табан хургандаал,
танижа хуу таагаал.
Бороо дуһаха—
бурханһаа бэшэ гээд,
Саһан унаха —
сахюусанһаа бэшэ гээд.—
Сагай сэсые
сээжын ханн болгоо
Сагаан һаншагтай
сэсэн манай полевод.

АМИН ГОЛТОЁО САСУУДХАН...

Газарта
тоонтомнай булаатай,
Газарта
бумбамнай нюугаатай,
Газараа
аба эжыдээдли хүнлэ
Газараа
арһа элдэнэндли эн
Газар —
манай үрэ, умай, а
манай үлгы, мансы, т
манай тэжээл, амидарал,
манай наадан, иног дурал
Газар —
үдэхэдэмнай хүнжэл, г
үхэхэдэмнай дэбисхэ
үндэр буриимнай амисхал
үндэр наһанаймнай ажа
Газарта
тоонтомнай булаатай,
Газартаа
бумбамнай нюугаатай,
Газараа
амин голоороо мана
Газараа
бүхы наһаараа гамна

ГАЗАРАЙ ХҮРЬҺЭН

Газарай нангин хүрьһэн —
Газарай нимгэн хүшөөһэн—
Ошото наранай гэрэлые,
Умдата бороогой шингые
Умай соогоо шэнгээжэ,
Ольһон соогоо бүрилдүүлжэ,
Амин гол — амидарал,
Амитан аймаг, ургамал
Хэшээн үгэдэг шадалтай, —
Хээлнин хэшэг маттаалтай!
Сагаан эдеэн, таряан эдеэн —
Сай мяхан, шаанги хилээмэн—
Газарай хүрьһэнһөө эхитэй,
Газарай хүнжэлһөө һэнжэтэй.
Ажалша хүнүүдтэ газар гээшэ —
Аба эжыдэд адли мээхэй юм;
Холшор, задагай, залхуу хүнүүдтэ
Хойто эжыньээш гадна хажар юм.
Газар — хүрьһөөрөө ашаг тай,
Һүн хүшөөһөөрөө амтатай!

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ЗАНШАЛТА ТАБАДАХИ

«Сельская жизнь» газетын шанда хүртэхын түлөө дүрэ буляалдалгын барилдаагаар уласхоорондын мүрысөөн дүүрэбэ.

Энэ жэлдэ манай республикын ниислэл хотодо үнгэргэдэдэг мүрысөөн Барилдаанай уласхоорондын федерацийн (ФИЛА) тут доро түрүүшынхээ болоһон байна. Өгэгэл иимэнээ үндэр нэрэ зэргэтэй арбитрнууд олоороо суглараа. Тусхайлбал, уласхоорондын категориин 8, бүхэсоюзна категориин 10 судья энэ мүрысөөе хангаһан байха юм. Энэнь уласхоорондын заншалта мүрысөөнэй нэрэ хүндые улам дээшэлүүлнэ. Хэрбээ саашадаа табан ороной түлөөлэгшэдэй хабаадаа һаань, илажа гарагшалта уласхоорондын классай спортын мастерай үндэр нэрэ зэргэ олгогдохо байна.

Мэргэжэлтэдэй, айлшадай һанэмжын ёһоор, мүрысөөн яһала һайнаар үнгэргэдөө. Тиигээшье һаань, мүрысөөнэй эмхидхэл тухай зарим тэды ажаглалта хэхэ шухала. Нэн түрүүн заншалта нааланда зорюулагдажа, программа хүлэгдээ һэн. Энэнь һаин гээшэ. Үшөө тинхэлэ тулалдаанай үедэ спортсменүүдэй намтар, амжалта, илалтанууд тухайнь мүртэй соносхол хэгдээгүй.

Илагшалта «Сельская жизнь» газетын Хүндэлэлэй грамотанууд, дурасхалта медальнууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: залуушуулай дундаһаа Европын чемпион, уласхоорондын классай спортын мастер Т. Магомадов (Ростов-на-Дону) Д. Баяраатай (МНР) барилдажа байна; арбитр Яхадай барилдаашан В. Гоголевой гарыень үргэбэ; 57 килограммай шэгнүүртэ илажа гарагшад (зүүн гарһаа): Е. Борисов (Яхадай АССР), М. Цыдыпов (Улаан-Удэ), Н. Жаргалсайхан (МНР).

В. ПЛУТТЫН фото.

ШАНДААҺЫЕНЬ ШАНГАДХАХА

Эдиршүүлэй дунда боксоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Удын шэлэй заводой спортзал соо болобо. Буряад ороной худөөгэй арба гаран районой, ниислэл хотын хүүгэдэй спортын һургуулинуудай 220 гаран эдир боксер энээндэ хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн байха юм.

Бокс хадаа эрэлхэг зоригтоной эрхилдэг спортын зүйл болоно гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Эгэгэл иимэнээ 14—15 наһанай эдир хүбүүдэй өөнэдтөө эрэлхэг зоригые, хүсэл эрмэлзэлые хүмүжүүлжэ байһаниинь һайшаамаар лэ. Тэдэнэй аха нүхэд — тренернүүд энэ талаар һурагшадтаа ехэ үүргэ нүлөө үзүүлдэг байна гээд тэмдэглэлтэй.

Манай республикын хото, худөөгэй хүүгэдэй спортын һургуулинуудта эдэбхитэй һаншаар худэлдэг тренернүүд олон. Жэшээлхэдэ, республикын соёлой габьяата худэлмэрилэгшэ спортын мастер Дулэан Бабудоржиев илангаяа оролдосо хэшээлтэйгээр ажаллажа, олоной дунда-һаа бэлигтэй бэрхэ хүбүүдые элирүүлэн олоод, дүршэл шадабаритай боксернуудые хүмүүжүүлнэ. Тэрэнэй һурган һориһон хэдэн һурагшад, тусхайлбал, Б. Цыденов, Б. Батуев, В. Галданов оолон бүсад СССР-эй спортын мастернууд болонхой. Мэнэ һаяхан Липецк хотоһоо баярта мэдээсэл ерэбэ: «РСФСР-эй һурагшадай спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөндэ Хорин дунда һургуулинн 10-дахи классай һурагша Сергей Дашиев илажа, чемпион болоо».

Тренернүүд Анатолий Куренков (Прибайкали), А. Асадулин (Түнхэн), В. Будажапов (Хэжэнгэ), П. Федотов, С. Банзаракцаев, С. Цыбиков (бүлтадаа Улаан-Удэһөө) болоҗ бүсад аша үрэ ехэтэйгээр худэлнэ гэжэ хэлэлтэй.

Энэ мүрысөөндэ Хорин, Захааминай, Хэжэнгын, Түнхэнэй, Улаан-Удэ хотын хүүгэдэй спортын һургуулинуудай һурагшад яһала һайн арга дүрэтэй, шандаала шангатай байһанаа харуулжа, сугларагшадай магтаал һайшаалта хүртэһэн байна.

Мүрысөөнүүдэй дүнгүүдээр Б. Цыбикжалов (Хори), Д. Федоров, В. Дулмаев, О. Бардаханов, А. Бердников (бүлтадаа Захааминһаа), Ц. Доржигутапов, Ц. Гунзынов (хоюулаа Хэжэнгэһээ), Б. Ачитуев (Сэлэнгэ), Б. Посохов («Забайкалец»), Б. Чимитов (Гусиноозёрск), С. Цыреторов (Хэжэнгэ), Б. Ангархаев (Түнхэн), В. Элыгеев (РДЮСШ), А. Лушаков (Хори), В. Танхазаев (Гусиноозёрск), А. Туманов (Хори), С. Тарасов (РДЮСШ), О. Двойников («Локомотив»), А. Аригунов (Хори), В. Непогодьев (РДЮСШ) гэгшэд илажа, республикын чемпионууд болобо.

Гэбэшье зарим эдир боксернууд бар хүсөөр түлюуршаг, арга дүрэ багатай байна. Эдэ дутуу дундануудые усадхахын тула тренернүүд бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха зэрэтэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, амжалта тренерһээ эхитэй ха юм.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» апрелиин 4-дэ үнгэргэдһэн 14-дэхи тираж.

«19-һөө 6-ень тааха»: 5 (дүрэ буляалдалгын барилдаан), 26 (табан зүйлэй мүрысөөн), 30 (хүндэ атлетикэ), 37, (автоспорт), 40 (бадминтон), 43 (городки).

«36-һаа 5-ыень тааха»: 11 (волейбол), 15 (байдарка ба каноэ-эер һэлюурдэлтэ), 17 (конькигэар мүрысөдэг спорт), 23 (саһаар һурэлгэ ба хоёр зүйлэй мүрысөөн), 32 (фигурна һолжороло).

(ТАСС).

ТОБШОХОНООР...

ШАТАР. Эдиршүүлэй дунда шатараар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Челябинск хотодо боложо, 80 гаран шатаршад хабаадаһан байгаа. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Казань хотын түлөөлэгшэ А. Волошин 9-һөө 7 очко абажа, чемпион болобо. Мүн лэ эды очкотой В. Эйгельсон (Красноярск) хоёрдохи һуури эзэлээ. Манай республикын түлөөлэгшэ Юрий Барнаков 4,5 очкотойгоор түрүүшын 30-най тоодо ороһон байна. Руслан Эрхитуев 3 очко абаба.

* * *

Эдиршүүлэй дунда шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Удэдэ үнгэргэдэбэ. Бага наһанай хүбүүд сооһоо 35-дахи һургуулинн 5-дахи классай һурагша Э. Пурбуев нэгэшье уулзалгадаа шүүгдэнгүй, 9 очкотойгоор чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэрээнтэй сугтаа һурадаг В. Суходеев, В. Косяков гэгшэд удаадахи һууринуудта гараһан байна. Виталий Суходеев Улаан-Удэ хотын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Эдиршүүлэй дундаһаа Андрей Николаев һайнаар наадажа, түрүү һуури эзэлбэ.

Улаан-Удын 14-дэхи һургуулинн 9-дэхи классай һурагша Аня Столярова 9-һөө 8,5 очко абажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Хурамхаанай дунда һургуулинн 7-дохи классай һурагша Эля Эрдышеева — хоёрдохи, 65-дахи һургуулинн 10-дахи классай һурагша Эржэна Галданова гурбадахи һууринуудта гараһан байна. ҺҮР ХАРБАЛГА. «Буревестник» бүлгэмэй Түбэй советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Фрунзе хотодо үнгэргэдэжэ, 18 команда хабаадаа. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Тбилисиин «Буревестникэй» түлөөлэгшэд Түбэй советэй чемпионууд болобо. Сума хотын мэргэшүүл — хоёрдохи, Эрхүүгэй харбагшад гурбадахи шанда хүртөө. Гол түлэб Зүүн Сибириин технологическа институтай студентнэрһээ бүридэнэн манай областной советэй команда юһэдэхи һуурида гараа. Технологическа институтай студентка С. Цыремпилова спортын мастерта кандидадай норматив дүүргэбэ.

ДААМ. Уласхоорондын даамаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө хахад финалай мүрысөөн Горно-Алтайскда боложо байна. Манай республикын түлөөлэгшэд энээндэ хабаадана. ЛВРЗ-гэй слесарь Николай Баранов 6-һаа 4 очкотой болонхой. Авиационно заводой токарь Сергей Терновский тэрээнһээ хахад очкоогоор гээгдэнэ. Багшанарай институтай студент Афанасий Лаврентьев 3 очкотой болобо.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Клубай худэлмэрилэгшэдэй шухала зорилгонууд» — түрүү бэшэг. «Тарилга-81». «Бүхы худэлмэринүүдые үшөө дахин наринаар хинан шалгаха» — Г. Клепиковэй корреспонденци. «Чехословакиин коммунистнуудай хуралдаан» — ТАСС-ай материал. «Звездныйн баглаа сэсэгүүд» — замбуулинай монгол-совет экспедициин гэшүүдые халуунаар угтаһан тухай ТАСС-ай репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда. «БАМ-ай барилгын ябасые хурадхаха» — Хойто-Байгалай районой партийна эдэбхитэдэй суглааннаа бэшэгдэнэн корреспонденци. «Нэгэ бэшэгэй мүрөөр». «Колосой» худэлмэрине гуримшуулгаа оолоо» — К. Баторовай статья. «Түрэл орон дотор» — ТАСС-ай корреспондентүүдэй суглуулуураа.

Гурбадахи хуудаһанда. «Юрий Гагаринай замууд» — П. Б статья. «Бүмбэрсэг дэлхэй» — ТАСС-ай корреспондентүүдэй хилын саа-даа эльгээнэн тобшо сэ..нүүдэй суглуулбариһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгтоо, баримта» — нютаг ахуй тай һониной дээжэлэ суглуулаари. «Спорт». «Ажабарисаан илаоа» — «Сельская жизнь» газетын шанда ү тэхын түлөө дүрэ оролдолгын барилдаагаар Улаан-Удэ болоһон уласхоорондын мүрысөөнөөр Э. Буерадаа бэшэһэн репортаж. Сонин холнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Түбэй телевидени ба Бүхэсоюзна радиогой үхибүүдэй Ехэ хоорой фольклорно бүлэгэй концерт. 10.35— «Города и годы» — уран һайханай фильм. (2-дохи серия). 11.35 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.35 — Шэнэ һонин. 15.25—Дамжуулгын программа. 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Шинии ажал — шинии амжалтанууд»—киногой программа. 16.20—«Горнистнууд, хэрюусагты».

Улаан-Удэ. 17.50—«Байгал» программа. 18.20 — «Саяан» —хонишодой ажал худэлмэридэ зорюулагдаһан программа.

Москва. 18.50 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй суглуулагдамал хоёрдохи команда — ЧССР-ай суглуулагдамал хоёрдохи команда (2-дохи ба 3-дахи тоонууд).

Улаан-Удэ. 20.15— «КПСС-эй XXVI съездын шийдвэрүүдые бэлдүүлхын тулада «Гусиноозёрско ГРЭС-ый [illegible]рилгын шидхэгдэхэ асуудалнууд». 20.45 — «Сэдьхэ уряал»—киноочерк.

Москва. 21.00—Ю. А. Гагаринай ниидэһээр 20 жилэй ойе угтуулан. «Замбуулинай эзэмдэхэ зүүн жэл. Тухай хуудаһанууд». — телевизионно баримтата фильм (2-дохи фильм). 22.00 — «Время». 22.35 — Хасагуудай ансамбль хоорой концерт. 23.00 — Футбол. «Динамо» (Тб) — «Фейеноорд» (Голланди). Зөвлөлтэй 23.45 — «Мүнөөдөр» [illegible] би дэлхэйдэ». Хоккейн Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө эдиршүүлэй мүрысөөн. Түгэсхэл (2-дохи ба 3-дахи үенүүд).

Редакторай орлогч
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-04430. Заказ № 82. Индекс 5901.